

บทที่ ๒

ทบทวนวรรณกรรม

งานเขียนหรืองานศึกษาทางด้านการศึกษากฎหมายอาจจำแนกกลุ่มการศึกษาได้เป็น
ภาษากฎหมาย และภาษาในรัฐธรรมนูญ ดังนี้

๒.๑ ภาษากฎหมาย

งานศึกษาในอดีตที่กล่าวถึงภาษากฎหมายไทยมีอยู่ไม่น้อย ผู้ที่บุกเบิกเขียนเรื่อง “ภาษากฎหมายไทย” คือ ธานินทร์ กรีวิเชียร (๒๕๑๑) งานของธานินทร์ กรีวิเชียรเล่มนี้ให้ความรู้ด้านความเป็นมา ข้อพิจารณาคุณลักษณะของโวหารกฎหมายที่ดีของภาษากฎหมายไทย รวมถึงอิทธิพลของภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาต่างประเทศในภาษากฎหมายไทย ธานินทร์ กรีวิเชียร (๒๕๑๑ และ ๒๕๔๖) กล่าวไว้สรุปได้ว่าภาษากฎหมายไทยในสมัยกรุงสุโขทัยมีสำนวนการเขียนในศิลาจารึกเป็นสำนวนการเขียนอย่างง่าย ๆ สั้น ๆ ใช้คำไทยแท้ ๆ เป็นส่วนมาก มักใช้คำซ้ำๆ นิยมคำที่เป็นคู่กัน บางตอนก็สัมผัสคล้องจองกัน ไม่ปรากฏคำราชาศัพท์ คำที่ใช้เป็นคำโคด หรือคำที่มีพยางค์เดียวเป็นส่วนใหญ่ การผูกประโยคเป็นแบบเอกรรตประโยคเป็นส่วนมาก ภาษากฎหมายไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับในสมัยสุโขทัยแล้วจะเห็นได้ว่าแตกต่างกันมากราวกับเป็นคนละภาษาทั้งด้านการผูกประโยค สโล แนวคิดเห็น และเชิงการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นนั้น ๆ ในสมัยอยุธยาจะใช้สำนวนการเขียนละเอียดถี่ถ้วนกว่าสมัยสุโขทัย แต่ก็มีการใช้ถ้อยคำฟุ่มเฟือย กล่าวซ้ำซาก มีถ้อยคำที่เป็นผลความมากกว่าที่เป็นแก่นสาร ภาษากฎหมายไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นอันได้แก่ กฎหมายตราสามดวงมีลักษณะเช่นเดียวกันกับกฎหมายในสมัยกรุงศรีอยุธยา ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๔ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงตราพระราชกำหนดกฎหมายขึ้นใหม่ ลักษณะของโวหารภาษากฎหมายยังคงเป็นไปในทำนองภาษากฎหมายสมัยอยุธยา แต่มีความเปลี่ยนแปลงในด้านความคิดเป็นทางกฎหมายปรากฏอยู่ กฎหมายในสมัยรัชกาลที่ ๔ มีความสั้นในส่วนที่เป็นบทบังคับของกฎหมาย แต่มีความยาวในส่วนเหตุผลที่ปรารภถึงความจำเป็นที่จะต้องออกกฎหมายไทย ในสมัยรัชกาลที่ ๕ ซึ่งเป็นระยะแห่งการปฏิรูปภาษาที่ปรากฏต้องอาศัยทั้งหลักวิชากฎหมาย และศิลปะในเชิงอักษรประกอบกัน ถ้อยคำแทบทุกคำที่ใช้ในคัมภีร์กฎหมายมีความหมายและมีน้ำหนัก มีผลความน้อย และได้รับอิทธิพลจากภาษาอังกฤษมาก ธานินทร์ กรีวิเชียร (๒๕๔๖: ๒๒-๒๓) กล่าวถึงยุคแห่งการปฏิรูปภาษากฎหมายไทยนั้น สรุปได้ว่า มีการยกเลิกโทษอันรุนแรง ทำให้ยกเลิกถ้อยคำที่รุนแรงในกฎหมายด้วย และมีเรื่องที่น่าเสียดายคือ มีการยกเลิกศัพท์กฎหมายไทยเดิมที่ดี ๆ ไป และยังคงกล่าวว่าการกฎหมายไทยทุกฉบับที่ประกาศใช้ใน

ตอนเริ่มใช้ระบบกฎหมายปัจจุบันได้ร่างขึ้นเป็นภาษาอังกฤษก่อนแล้วจึงแปลเป็นภาษาไทย จึงทำให้ศัพท์กฎหมายอังกฤษปรากฏอยู่ในระบบกฎหมายไทยเปลี่ยนแปลงมาก โดยเฉพาะที่ปรากฏในกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อย่างไรก็ตามอิทธิพลของภาษาอังกฤษที่มีในภาษาไทยที่สำคัญที่สุดมิใช่เรื่องศัพท์กฎหมาย แต่อยู่ที่เรื่องวากยสัมพันธ์ หรือการผูกประโยคและการจัดลำดับคำ (syntax) และโวหาร(style)ของภาษากฎหมายไทยโดยตรง และอิทธิพลนี้ยังคงมีอยู่ตราบเท่าทุกวันนี้ ธานินทร์ กรัยวิเชียรให้ความรู้ว่ภาษาอังกฤษในด้วบทกฎหมายไทยน่าจะจัดเข้าประเภทภาษาอังกฤษที่เรียกว่า functional English เพราะมีคุณลักษณะ คือสั้น กะทัดรัด ชัดเจน และมีความหมายแน่นอน ภาษาประเภทนี้นิยมใช้ในภาษาทางวิชาการเพื่อแสดงข้อเท็จจริง เหตุผล และอธิบายหลักทางวิชาการ และกล่าวอีกว่า เมื่อได้มีการแปลด้วบทกฎหมายจากต้นฉบับภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทยแล้ว คณะกรรมการร่างประมวลกฎหมายได้ให้ผู้เชี่ยวชาญภาษาไทยตรวจแก้ ชัดเกลา ในด้วภาษาไทยให้เป็นภาษาไทยที่ดี และสละสลวยด้ว นอกจากนี้ประเด็นดังกล่าวนี้ ธานินทร์ กรัยวิเชียร (๒๕๔๖) ยังได้กล่าวถึงโวหารกฎหมายที่ดีว่าควรมีลักษณะสำคัญได้แก่ความชัดเจน และรัดกุม โวหารที่ดีต้องสั้นและแจ่มชัด ใช้ถ้อยคำในภาษากฎหมายให้เป็นระเบียบเดียวกันโดยตลอดทุกมาตรา ใช้ถ้อยคำที่ใช้ในด้วบทกฎหมายเท่านั้น ไม่นำคำที่เป็นสมัยนิยมมาใช้ในเอกสารเกี่ยวกับกฎหมาย โวหารที่ดีต้องมีความสุภาพนุ่มนวล และโวหารที่ดีต้องสามารถจูงใจผู้อ่าน หรือผู้ฟังให้คล้อยตามได้

งานของธานินทร์ กรัยวิเชียร เล่มนี้เป็นแบบอย่างให้เกิดงานเขียนและงานวิจัยด้วภาษากฎหมายไทยอื่น ๆ ตามมามากมายตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๑ – ๒๕๔๖ อาจอธิบายลักษณะงานเหล่านั้นได้ดังนี้

งานศึกษาภาษากฎหมายไทยอย่างกว้าง ได้แก่ งานที่กล่าวถึงความสำคัญของภาษาไทย และลักษณะของภาษาไทยที่นักกฎหมายควรรู้ ของ ฝะอบ โปษะภฤษณะ (๒๕๑๑)

งานที่กล่าวถึงลักษณะของภาษากฎหมายไทย ของ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ (๒๕๒๕) งานที่กล่าวถึงเอกลักษณ์ของภาษากฎหมายไทย ของ วิหามหาคุณ (๒๕๒๗) และงานที่กล่าวถึงภาษากฎหมายไทยที่เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยของสังคมไทย ของ กิตติบดี ไชพุด (๒๕๔๖)

ฝะอบ โปษะภฤษณะ (๒๕๑๑) กล่าวไว้ในบทความเรื่องการศึกษาวิชาภาษาไทยเบื้องต้น เป็นผลต่อการศึกษาวิชากฎหมายเพียงใด สรุปได้ว่า ภาษาที่ใช้ในกฎหมายต้องชัดเจน การใช้ถ้อยคำจึงต้องระมัดระวังเป็นพิเศษให้ถูกต้องตามความหมายเนื่องจากภาษาไทยมีลักษณะที่อาจทำให้เข้าใจไม่ตรงกันได้ ฝะอบ โปษะภฤษณะจึงได้ให้หลักทางภาษาไทยเพื่อที่นักกฎหมายจะนำไปปรับใช้ในการศึกษาวิชากฎหมาย ได้แก่ การสร้างคำ การเรียงคำ การใช้ภาษาถิ่น ภาษาทาง

วิทยาการ การเว้นวรรค และภาษาที่ใช้ในเชิงการพูดซึ่งมีความสำคัญกับนักศึกษากฎหมาย

ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ(๒๕๒๕ : ๕๘-๑๐๓)กล่าวถึงการใช้อย่างภาษาในกฎหมาย สรุปดังนี้

ก. กฎหมายจะใช้ภาษาธรรมดาที่ต่อเมื่อต้องการให้เข้าใจตามความหมายที่ใช้กันโดยทั่วไปเท่านั้น

ข. ภาษากฎหมายไทยเป็นภาษาเทคนิค หรือภาษาเฉพาะ

ค. กฎหมายจะมีการนิยามศัพท์

ง. ภาษาที่ใช้ในกฎหมายไทยยังไม่ชัดเจนมีที่ตรงแปลความหมายโดยอาศัยความรับผิดชอบจารีตประเพณี สามัญสำนึก และ กาลเทศะ ประกอบด้วย

จ. ศัพท์กฎหมายที่มาจากภาษาอื่น ในบางกรณีกฎหมายจะใช้คำทับศัพท์แทนการแปลศัพท์นั้น

ฉ. ถ้อยคำสำนวนที่ใช้ในภาษากฎหมายอาจทำให้เข้าใจคลาดเคลื่อนได้ หรือการใช้อย่างกฎหมายไทยรุ่นเก่า

ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ (๒๕๓๖) ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่าจะต้องใช้คำศัพท์เฉพาะซึ่งมีการนิยามศัพท์เพื่อใช้ในทางกฎหมายด้วย และจะต้องเป็นภาษาที่มีความหมายชัดเจน อาจใช้คำทับศัพท์ได้ถ้าแพร่หลายแล้วและจะต้องใช้คำให้ตรงความหมายและไวยากรณ์ที่ถูกต้อง อย่างไรก็ตามบทความเรื่องนี้ได้รับอิทธิพลจากภาษากฎหมายไทยของ ธานีทร กรีวิเชียร ประเด็นที่นำมากล่าวจึงมิได้มีความแปลกใหม่

วิชา มหาคุณ (๒๕๔๕) กล่าวถึงเอกลักษณ์ของภาษากฎหมายสรุปได้ว่าภาษากฎหมายมีเอกลักษณ์ต่างไปจากภาษาทั่วไปทั้งในแง่ของลีลาภาษาและถ้อยคำที่ใช้ ทั้งนี้เนื่องจากภาษากฎหมายอยู่ในรูปแบบของกฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผน หรือคำสั่ง ซึ่งต้องอาศัยข้อเท็จจริงที่พิสูจน์ให้เห็นประจักษ์แล้วตามหลักวิชา และได้กลั่นกรองอย่างละเอียดด้วยความระมัดระวัง มีหลักเกณฑ์ และมีบรรทัดฐานแน่นอน ภาษากฎหมายเป็นภาษาที่ก่อปรด้วยเหตุผลจึงต้องอาศัยแนวทางของตรรกวิทยา มาช่วยพัฒนาให้สามารถการใช้เหตุผลในกฎหมายได้และเป็นธรรม และภาษากฎหมายจะอาศัยพจนานุกรมเป็นเครื่องมือช่วยแปลความหมายของถ้อยคำ และอาศัยบทนิยามศัพท์เป็นเครื่องช่วยตีความให้กระจ่างชัดด้วย

กิตติบศิ ไยพูล (๒๕๔๖) กล่าวถึงภาษากฎหมายไทยกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมโดยนำเสนอประเด็นความรู้เกี่ยวกับภาษากฎหมายไทยตามการจำแนกยุคของกฎหมายไทย คือ ยุคกฎหมายไทยก่อนสมัยใหม่คือก่อนสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และยุคกฎหมาย

ไทยสมัยใหม่ คือสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นต้นมา

ยุคกฎหมายไทยก่อนสมัยใหม่จำแนกเป็นสมัยสุโขทัย สมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ สมัยสุโขทัยกล่าวถึง ศิลปจารึก หลักที่ ๑ มังรายศาสตร์ และสรุปว่าการเขียนใช้คำง่ายและสั้น น่าจะมีความสัมพันธ์กับสภาพสังคมที่ยังไม่สลับซับซ้อน จำนวนประชากรไม่มาก และมีลักษณะสังคมแบบเกษตรกรรม สมัยกรุงศรีอยุธยา กล่าวถึงคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ พระราชศาสตร์ พระอัยการ และกล่าวถึงความครอบงำของวัฒนธรรมอินเดียที่มีการแบ่งชั้นวรรณะทำให้กฎหมายไทยผูกขาดไว้ที่ชนชั้นปกครอง และแสดงออกด้วยวิธีการจำกัดขอบเขตการรู้กฎหมายคือการใช้ศัพท์ที่สูงเกินภูมิรู้ของราษฎร ภาษากฎหมายจึงสร้างขึ้นด้วยถ้อยคำภาษาสันสกฤต และสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นเป็นยุคที่ใช้กฎหมายตราสามดวง

ยุคกฎหมายไทยสมัยใหม่กล่าวถึงการปฏิรูปกฎหมายในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นกฎหมายไทยสมัยใหม่ที่ปฏิรูปแล้วเพื่อให้เป็นที่ยอมรับจากนานาชาติอารยประเทศ ผลที่ตามมาคือ ภาษากฎหมายไทยแต่เดิมเปลี่ยนแปลงไป

งานศึกษาภาษากฎหมายไทยยังมีอีกหลายลักษณะ กล่าวคือ งานศึกษาภาษากฎหมายไทยอย่างเฉพาะเรื่อง ได้แก่ งานศึกษาภาษากฎหมายไทยในสมัยอดีต กล่าวคือ เป็นงานที่ให้ความรู้เกี่ยวกับภาษากฎหมายไทยในยุคก่อนการปฏิรูป และยุคปฏิรูปในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ของ ธงทอง จันทรางศุ (๒๕๑๔) ซึ่งศึกษาเรื่องการปฏิรูปภาษากฎหมายไทยในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว งานศึกษานี้แม้จะมุ่งประเด็นการปฏิรูปที่ภาษากฎหมายไทยในสมัยรัชกาลที่ ๕ แต่ผู้ศึกษาได้อธิบายภาษากฎหมายในสมัยก่อนรัชกาลที่ ๕ ด้วย โดยแบ่งบทการศึกษาออกเป็น ๓ บท คือ บทที่ ๑ ว่าด้วยภาษากฎหมายไทยในยุคต้นรัตนโกสินทร์ บทที่ ๒ ว่าด้วยการปฏิรูปกฎหมายและการปฏิรูปภาษากฎหมาย และบทที่ ๓ คือลักษณะกฎหมายอาญา รศ. ๑๒๗

ในส่วนภาษากฎหมายไทยในยุคต้นรัตนโกสินทร์ผู้ศึกษาอ้างอิงถึงแนวความคิดของผู้อื่นที่ได้เคยพูดถึงภาษากฎหมายไทย เช่น ธานินทร์ กรัยวิเชียร และเสนีย์ ปราโมช และกล่าวถึงภาษากฎหมายไทยในสมัยดังกล่าวเชิงวิพากษ์และมีการยกตัวอย่างบริบทแวดล้อมอื่น เช่น ประวัติศาสตร์ เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกักรื่องกฎหมาย ในยุคต้นกรุงรัตนโกสินทร์รัชกาลที่ ๑ ถึง รัชกาลที่ ๓ ถ้อยคำสำนวนภาษากฎหมายมีแบบแผนวิธีเขียนเป็นอย่างไรเกี่ยวกับวิธีการเขียนกฎหมายในสมัยกรุงศรีอยุธยา ในสมัยรัชกาลที่ ๔ วิธีเขียนมีลักษณะที่ยังไม่เปลี่ยนแปลงไปจากรัชกาลที่ ๑ ถึง

รัชกาลที่ ๓ แต่ยังคงถือว่าเป็นพัฒนาการของภาษากฎหมายที่น่าสนใจเพราะสำนวนโวหารและถ้อยคำเริ่มเปลี่ยนแปลง ส่วนภาษากฎหมายไทยในสมัยรัชกาลที่ ๕ ก่อนการปฏิรูปนั้นถ้อยคำและลีลาการเขียนกฎหมายยังคงยึดแบบแผนธรรมเนียมที่ใช้มาในรัชกาลที่ ๔ เป็นส่วนใหญ่ แต่มีข้อแตกต่างที่สังเกตเห็นคือ ลีลาการเขียนกฎหมายเป็นทางการมากกว่าในสมัยรัชกาลที่ ๔

ในสมัยการปฏิรูปกฎหมายมีการยกร่างกฎหมายไทยโดยเริ่มยกร่างเป็นภาษาอังกฤษก่อน แล้วจึงแปลมาเป็นภาษาไทย ทำให้ภาษาไทยที่ปฏิรูปนี้แตกต่างจากภาษากฎหมายแต่เดิม คือเป็นภาษาที่มีสำนวนโวหารใหม่มีการผูกประโยคและการจัดลำดับคำเป็นไปตามแบบภาษาอังกฤษ ภาษาที่ปฏิรูปแล้วส่วนใหญ่อ่านง่าย สั้น กระชับ และชัดเจน คำที่ใช้โดยมากมีความหมายแน่นอน ไม่มีการกล่าวซ้ำซากมากนัก

ส่วนของกฎหมายลักษณะอาญา รศ. ๑๒๗ ได้ยกร่างขึ้นเป็นภาษาต่างประเทศก่อน แล้วจึงแปลกลับมาเป็นภาษาไทย ผู้ศึกษาอ้างถึง ธาณินทร์ ทรัพย์วิเชียร ซึ่งกล่าวไว้ว่า ภาษาอังกฤษที่ใช้ยกร่างก็มีใช้ภาษาที่เป็นตัวบทกฎหมายของอังกฤษ หรือภาษาของคำพิพากษาศาลอังกฤษ คาดว่าภาษาอังกฤษที่ใช้น่าจะเทียบได้ใกล้เคียงกับภาษาอังกฤษ ซึ่งเรียกว่า ควินส อิงลิช แต่น่าจะจัดภาษาอังกฤษในตัวบทกฎหมายไทยเข้าประเภทภาษาอังกฤษที่เรียกว่า ฟังชันเนล อิงลิช (Functional English) มีคุณลักษณะสำคัญคือ สั้น กระชับ ชัดเจน และความหมายแน่นอน ผลจากการใช้ภาษาอังกฤษเป็นแบบฉบับในการร่างนี้ทำให้เป็นภาษาไทยที่ปฏิรูปแตกต่างไปจากภาษากฎหมายแต่เดิม ภาษากฎหมายไทยที่ปฏิรูปแล้วอ่านง่าย สั้น กระชับ และชัดเจน

งานศึกษาเปรียบเทียบภาษากฎหมายไทยต่างสมัย โดยศึกษาเปรียบเทียบภาษากฎหมายไทยเฉพาะกรณีกฎหมายครอบครัว ต่างสมัย ระหว่างกฎหมายตราสามดวง และกฎหมายปัจจุบันที่ปรากฏในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ของ กอบพร จันทนาคร (๒๕๓๐) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบภาษาที่ใช้ในกฎหมายครอบครัวในกฎหมายสามดวงและกฎหมายปัจจุบัน ในด้านต่างๆ ได้แก่ ถ้อยคำสำนวนของภาษากฎหมาย ประโยค การเรียบเรียงข้อความ คำและวลี ผลของการศึกษาแสดงให้เห็นสรุปได้ว่า ภาษา ๒ สมัยนี้มีความคล้ายคลึงกันมากกว่าความแตกต่างกัน ความคล้ายคลึงกันระหว่างภาษาทั้ง ๒ สมัยนี้มีอยู่ในทุกระดับ ตั้งแต่คำศัพท์ วลี ไปจนถึงประโยคซึ่งเป็นลักษณะพื้นฐานของภาษาไทยโดยทั่วไป ในแง่ของความคล้ายคลึงกันระหว่างภาษา ๒ สมัยนี้ก็คือลักษณะภาษาไทยสมัยก่อนซึ่งถ่ายทอดมาจนถึงสมัยปัจจุบัน

ความแตกต่างระหว่างภาษา ๒ สมัยนี้อาจแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ ลักษณะภาษา

ดั้งเดิมซึ่งทำให้ภาษาที่ใช้เขียนกฎหมายตราสามดวงแตกต่างไปจากภาษาที่ใช้เขียนกฎหมายปัจจุบัน มีทั้งคำศัพท์ จำนวนการใช้ถ้อยคำ ลักษณะประโยคบางอย่างและการเรียงเรียงข้อความเนื่องจาก ภาษาที่ใช้เขียนกฎหมายตราสามดวงมีใช้อยู่ในสังคมยุคเก่าซึ่งแตกต่างไปจากสังคมปัจจุบัน ส่วน ภาษาที่ใช้เขียนกฎหมายสมัยปัจจุบันมีลักษณะภาษาไทยใหม่ ซึ่งปรากฏใช้เฉพาะในกฎหมาย ปัจจุบันและไม่มีใช้ในกฎหมายตราสามดวง

งานศึกษาเปรียบเทียบภาษากฎหมายไทยกับภาษาในวงการอื่น โดยศึกษาเปรียบเทียบ ภาษากฎหมายไทยกับภาษาบรรณการ ซึ่งจัดว่าเป็นตัวแทนของภาษาที่ใช้ทั่วไปเพื่อบ่งบอก ลักษณะเฉพาะของภาษากฎหมายไทย ของ กาญจนา โรจนพานิช (๒๕๓๕) กาญจนา โรจนพานิช ศึกษาเปรียบเทียบภาษากฎหมายไทยกับภาษาที่ใช้โดยทั่วไปโดยคัดเลือกข้อมูลจากประมวล กฎหมายต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นกฎหมายทั่วไปไม่ใช่ลักษณะกฎหมายที่ใช้บังคับในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง หรือใช้บังคับเฉพาะท้องถิ่น ได้แก่ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ๑ และประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยใช้หลักการเลือก ๑๐ มาตราแรกของแต่ละภาค ส่วนภาษาที่ใช้ เป็นตัวแทนของภาษาทั่วไปได้คัดเลือกบรรณการหนังสือพิมพ์รายวัน คือ ไทยรัฐ เคลื่อนิวส์ มติชน ข่าวสด และบ้านเมือง โดยสุ่มตัวอย่างบรรณการโดยการจับสลากในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ มาฉบับละ ๑ บท และวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ

ผลการศึกษาพบว่าภาษากฎหมายไทยนั้นด้านการเรียงคำในประโยค ๓ แบบ เรียงจากที่ ปรากฏมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ แบบกริยาห้าม/ให้ แบบกรรม-(ประธาน) – กริยา และแบบ เรื่อง - (ประธาน)-กริยา-(กรรม) เมื่อเปรียบเทียบกับภาษาบรรณการแล้วพบว่าแบบกริยา ห้าม/ให้-กรรม นั้นภาษากฎหมายไทยใช้รูปแบบนี้มากกว่าบรรณการซึ่งผลการศึกษานี้ไม่ เป็นไปตามสมมติฐานที่ว่าภาษากฎหมายไทยจะใช้รูปแบบการเรียงคำในประโยคแบบ กรรม-(ประธาน)-กริยา ส่วนด้านลักษณะรูปประโยค พบว่าภาษากฎหมายไทยใช้รูปประโยคที่เป็น ลักษณะสำคัญ ๒ แบบ คือสังกรประโยค และอเนกสรรประโยค ในปริมาณที่แตกต่างกัน คือ ใช้ สังกรประโยคมากกว่า และเมื่อเปรียบเทียบความถี่ระหว่างภาษากฎหมายไทยกับภาษาในบท บรรณการพบว่าลักษณะสำคัญที่มีการปรากฏต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือทั้งอเนกสรร ประโยค และสังกรประโยคนั้น ภาษากฎหมายไทยใช้ อเนกสรรประโยคมากกว่าภาษาบท บรรณการ ส่วนบทบรรณการใช้สังกรประโยคมากกว่าภาษากฎหมายไทย

นอกจากนี้ด้านลักษณะการเรียงเรียงสัมพันธ์สาร สรุปได้ว่าภาษากฎหมายไทยจะใช้การ เชื่อมโยงความโดยการแทนที่มากกว่าการใช้คำเชื่อมระหว่างประโยค เมื่อเปรียบเทียบความถี่ใน

การปรากฏกับภาษาบทรณการแล้วพบว่าการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมระหว่างประโยคมีการปรากฏต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ภาษากฎหมายไทยใช้ปริมาณน้อยกว่าภาษาบทรณการ สำหรับการเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ ซึ่งมีสี่รูปแทนนั้น ผลการศึกษาพบว่า การแทนด้วยการซ้ำคำเดิมและการบ่งชี้ในภาษากฎหมายไทย และ ภาษาในบทรณการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการแทนด้วยรูปในตำแหน่งประธาน หรือการละประธาน และการแทนด้วยสรรพนามกลับเป็นว่าปรากฏในภาษาในบทรณการมากกว่าในภาษากฎหมายไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการศึกษานี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ภาษากฎหมายไทยมักละประธาน และใช้คำเชื่อมเป็นจำนวนมาก

ผลการศึกษาเปรียบเทียบปริมาณในการปรากฏของลักษณะสำคัญในประเด็นต่าง ๆ นั้น ภาษากฎหมายไทยใช้รูปแบบการเรียงคำในประโยค แบบห้าม/ให้ มากกว่าภาษาที่ใช้โดยทั่วไป เพราะคำกริยาชนิดนี้มีลักษณะสั่งให้กระทำ หรือกำหนดให้คนปฏิบัติตาม ภาษากฎหมายไทยใช้รูปอนุประโยคในมากกว่าภาษาที่ใช้โดยทั่วไป เพราะภาษากฎหมายมีรายละเอียดที่ต้องบัญญัติให้ครอบคลุม ส่วนการใช้รูปแบบการเชื่อมโยงสัมพันธ์สาร ภาษากฎหมายไทยหลีกเลี่ยงการใช้รูปแทนรูป เพราะต้องการความชัดเจนจึงมักไม่ละประธาน และด้วยเหตุที่ภาษากฎหมายไทยต้องการความกระชับจึงมักไม่ใช้คำเชื่อมระหว่างประโยค

เมื่อเปรียบเทียบงานศึกษาทั้งของกอบพร จันทนาคร และกาญจนา โรจนพานิชแล้วพบว่างานวิจัยของ กาญจนา โรจนพานิช โดดเด่นกว่าและมีลักษณะการวิเคราะห์ที่น่าสนใจกว่าของกอบพร จันทนาคร อย่างไรก็ตามแม้ว่างานศึกษาของ กาญจนา โรจนพานิช จะน่าสนใจกว่า แต่ผลการศึกษาอาจถูกคัดค้านได้มากทั้งนี้เนื่องจากมีประเด็นในการศึกษาเพียง ๓ ประเด็น ยังไม่อาจสรุปว่าเป็นลักษณะเด่นหรือครอบคลุมลักษณะของภาษากฎหมายไทยได้ นอกจากนี้จำนวนข้อมูลที่น่ามาศึกษามีจำนวนน้อย เมื่อผู้ศึกษาใช้วิธีการเปรียบเทียบเพื่อสรุปผลโดยการนับความถี่ ผลจากการนับความถี่ที่ได้ไม่อาจจัดว่าเป็นผลของตัวแทนที่ดีของภาษากฎหมายกับภาษาทั่วไป เพราะหากเพิ่มปริมาณข้อมูลที่น่ามาศึกษาแล้ว ผลการนับจำนวนความถี่มีโอกาสเปลี่ยนแปลงได้มาก

งานศึกษาภาษากฎหมายไทยโดยเน้นแนวคิดเรื่องทฤษฎีทางภาษาเป็นแนวทางในการศึกษาในกฎหมายต่าง ๆ ได้แก่ งานศึกษาการนิยามความหมายของคำศัพท์กฎหมาย และเปรียบเทียบความหมายนั้นกับพจนานุกรม โดยใช้ทฤษฎีองค์ประกอบทางความหมายเป็นหลัก ในกฎหมายครอบครัวและมรดก ของ ดุลยการณ์ วรรณแสง (๒๕๓๗) งานศึกษาภาษากฎหมายไทยใน

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์โดยใช้วิธีการทางภาษาศาสตร์คอมพิวเตอร์ ของ สุนันท์ อัญชลินกุล (๒๕๓๗) งานศึกษาภาษากฎหมายไทยในประมวลกฎหมาย โดยเน้นการศึกษาด้าน วังนลีลา ได้แก่ งานของ มลลิต พรโชคชัย (๒๕๓๘) กฤติกา ผลเกิด (๒๕๔๖) และรัชนิษฐ์ยา กลิ่นน้ำหอม (๒๕๔๖)

งานศึกษาของ คุณการณ วรรณแสง (๒๕๓๗) ศึกษาวิเคราะห์การนิยามคำศัพท์ภาษา กฎหมาย : กฎหมายครอบครัวและมรดก โดยใช้ทฤษฎีทางความหมาย (semantic field) และทฤษฎี องค์ประกอบทางความหมาย (Componential analysis theory) เป็นหลักในการศึกษาวิเคราะห์ โดย ผู้ศึกษานำศัพท์ทางความหมายมาจัดกลุ่มทางความหมาย ๓ กลุ่ม ได้แก่ ก. กลุ่มทางความหมายที่ แสดงลักษณะความเป็นสากล ได้แก่ กลุ่มวัตถุ กลุ่มเหตุการณ์ (การกระทำ) ได้แก่ ผู้กระทำ ลักษณะของกริยาอาการ และ กลุ่มนามธรรม ข. กลุ่มทางความหมายที่แสดงความสัมพันธ์ทาง ความหมายระหว่างศัพท์ ซึ่งวิเคราะห์หาลักษณะร่วมของแต่ละศัพท์ แบ่งออกเป็น ๕ กลุ่มทาง ความหมาย ดังเช่น ช่วงก่อนการเป็นครอบครัว ช่วงระหว่างการเป็นครอบครัว ช่วงเวลาที่มีการ เสียชีวิต ฯลฯ ค. กลุ่มทางความหมายพิจารณาตามเนื้อหาและสภาพสังคมประกอบกัน ได้แก่ กลุ่ม ทางความหมายที่แสดงการเกิดเป็นครอบครัว และกลุ่มทางความหมายที่แสดงความสัมพันธ์ที่ เกี่ยวกับความเป็นครอบครัว

ผู้ศึกษาได้จัดแยกประเภทของคำศัพท์กฎหมายครอบครัว อธิบายองค์ประกอบทาง ความหมายของแต่ละศัพท์ วิเคราะห์เปรียบเทียบการนิยามศัพท์กฎหมาย ที่ปรากฏในพจนานุกรม กฎหมาย วิเคราะห์เปรียบเทียบการนิยามศัพท์กฎหมายที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิต สถาน ผลการวิเคราะห์พบว่า คำอธิบายศัพท์ของพจนานุกรมกฎหมายขาดความสมบูรณ์ เช่น องค์ประกอบด้านอายุ ด้านเวลา ด้านวัตถุประสงค์ สาเหตุ ลักษณะ อาการ และเมื่อเปรียบเทียบกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน ๒๕๒๕ พบว่ายังไม่สามารถนำมาใช้อ้างอิงได้ทุกกรณี กล่าวคือ ศัพท์กฎหมายบางศัพท์ไม่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถานและอธิบายเฉพาะ ความหมายสามัญ ซึ่งความหมายดังกล่าวกว้างกว่าวัตถุประสงค์ทางกฎหมาย

นอกจากนี้ยังพบว่า ศัพท์กฎหมายที่นำมาศึกษา มีความหลากหลายในแง่รูปศัพท์และ ความหมาย ในแง่รูปศัพท์มีรูปศัพท์ที่ยังมิได้แก้ไขใหม่ให้มีรูปแบบการเขียนเป็นปัจจุบัน ศัพท์ บางศัพท์ถูกนำมาใช้ด้วยรูปศัพท์ที่แตกต่างจากที่ปรากฏในกฎหมาย ในแง่ความหมาย ศัพท์ กฎหมายครอบครัวและมรดก มีการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของศัพท์ตามลักษณะกฎเกณฑ์ ข้อบังคับที่ออกในแต่ละยุคแต่ละสมัย

งานศึกษานี้โดดเด่นในด้านกระบวนการวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีองค์ประกอบทางความหมายทำให้ผู้ศึกษาสามารถจัดกลุ่มทางความหมายคำศัพท์กฎหมายได้ชัดเจน ผลการวิเคราะห์มีประโยชน์ต่อสังคมในด้านที่จะช่วยให้ข้อคิดในการจัดทำพจนานุกรมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

งานศึกษาภาษากฎหมายไทยในประมวลกฎหมายต่าง ๆ มีดังนี้

มฤติ พรโชคชัย (๒๕๓๘) ศึกษาวิจัยนิติลาประประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไทย ในด้านสาระในมาตราต่างๆ รูปวากยสัมพันธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างชนิดของสาระกับรูปวากยสัมพันธ์ ศัพท์เฉพาะและสำนวนเฉพาะ ผลการศึกษาพบว่าสาระที่พบในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไทยมีสี่ชนิดใหญ่ๆ คือ สาระที่เป็นคำสั่งหรือข้อบังคับ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นสองชนิดย่อย คือ สาระที่เป็นคำสั่งหรือข้อบังคับแบบไม่มีเงื่อนไขในการปฏิบัติตาม และสาระที่เป็นคำสั่งหรือข้อบังคับแบบมีเงื่อนไขในการปฏิบัติตาม สาระที่เป็นคำอนุญาต สาระที่เป็นคำจำกัดความ และสาระที่เป็นการแจ้งความให้ทราบ งานศึกษาเรื่องนี้ยังได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชนิดของสาระกับรูปวากยสัมพันธ์ของสาระแต่ละชนิด ผลการศึกษาพบว่าชนิดของสาระกับรูปวากยสัมพันธ์ของสาระมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ชนิดของสาระจะเป็นตัวกำหนดรูปวากยสัมพันธ์ของสาระ และในทางกลับกันรูปวากยสัมพันธ์ก็อาจเป็นตัวบ่งบอกถึงสาระได้ว่าเป็นสาระชนิดใด กล่าวคือ รูปวากยสัมพันธ์แต่ละชนิดก็จะถูกกำหนดโดยชนิดของสาระแต่ละชนิดใด

นอกจากนี้ ในการวิเคราะห์การใช้ศัพท์และสำนวนเฉพาะของภาษาที่ใช้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไทย มีลักษณะของการใช้ศัพท์และสำนวนที่เฉพาะดังนี้

- ก.มีการใช้คำศัพท์เฉพาะและสำนวนเฉพาะในทางกฎหมาย
- ข.มีการใช้คำและสำนวนที่เป็นภาษาแบบเก่า
- ค.มีการยืมคำจากภาษาต่างประเทศโดยการทับศัพท์
- ง.มีการใช้คำจำนวนนับเป็นตัวอักษรทั้งหมด
- จ.มีการใช้คำคู่
- ฉ.มีการใช้คำซ้ำๆ เพื่อเชื่อมข้อความ

งานศึกษาของมฤติ พรโชคชัย (๒๕๓๘) อาจกล่าวได้ว่าเป็นงานศึกษาภาษากฎหมายไทยในประมวลกฎหมายที่มีอิทธิพลต่องานศึกษาภาษากฎหมายไทยอื่น ๆ ในเวลาต่อมาอีกหลายเล่ม ได้แก่ งานศึกษาสองเรื่องที่ศึกษาเกี่ยวกับภาษาในประมวลกฎหมายอาญา คือ งานศึกษาของ กฤติกา ผลเกิด (๒๕๔๖) ซึ่งศึกษาเรื่องการศึกษาวินิจฉัยของประมวลกฎหมายอาญา และรัชนิญญา กลิ่นน้ำหอม (๒๕๔๖) ศึกษาเรื่องการศึกษาวินิจฉัยภาษาในประมวลกฎหมายอาญา เมื่อ

เปรียบเทียบงานศึกษาทั้งสอง เรื่องแล้วพบว่างานศึกษาทั้งสองเรื่อง น่าจะได้รับอิทธิพลแนวคิดจาก การศึกษาเรื่องภาษากฎหมายของวิทยานิพนธ์ของ มลฤดี พรโชคชัย (๒๕๓๘) เป็นหลัก เนื่องจาก ทั้ง ๒ เรื่อง มุ่งประเด็นศึกษาในเรื่อง สาระ รูปวากยสัมพันธ์ และอาจได้แนวคิดด้านการศึกษา เรื่องการเชื่อมโยงสัมพันธ์สารของ กาญจนา โรจนพานิชย์ (๒๕๓๕) ด้วยจึงทำให้มีการศึกษาเรื่อง การเชื่อมโยงความที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญาด้วย

อย่างไรก็ตามความต่างของงานศึกษาทั้งสองเล่มนี้อาจอยู่ที่การพิจารณาเรื่อง คำศัพท์ กล่าวคือ รัชนิษฐ์า กลิ่นน้ำหอม ได้พิจารณาเรื่องคำศัพท์ในแง่มุมของศัพท์บัญญัติ และการ ประกอบคำ และยังมีเปรียบเทียบความหมายของคำศัพท์ที่พบโดยอาศัยการให้ความหมายของ พจนานุกรมกฎหมายฉบับราชบัณฑิตยสถานเปรียบเทียบกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๒๕ ส่วนกฤติกา ผลเกิด พิจารณาเรื่องคำศัพท์ในแง่มุมของศัพท์เฉพาะ และเปรียบเทียบ ความหมายของคำศัพท์นั้น โดยอาศัยความหมายจากพจนานุกรมศัพท์กฎหมายไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน และพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒ ซึ่งงานศึกษาทั้งสองเรื่องนี้อาจได้รับ อิทธิพลแนวคิดจากงานศึกษาของคุลยการณั์ กรณั์แสง

ผู้ศึกษาทั้งสองเสนอผลการศึกษาที่แตกต่างกันกล่าวคือ กฤติกา ผลเกิด ค้นพบว่าลักษณะ ของสาระแต่ละชนิดมีความสัมพันธ์กับรูปวากยสัมพันธ์ คือองค์ประกอบบังคับของสาระแต่ละ ชนิดจะแสดงลักษณะเฉพาะของสาระชนิดนั้น และรูปวากยสัมพันธ์จะแปรตามชนิดของสาระ การสรุปผลเป็นไปในทำนองเดียวกับมลฤดี พรโชคชัย แต่รัชนิษฐ์า กลิ่นน้ำหอม อภิปรายผลว่า ลักษณะทางโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์มีความหลากหลาย และไม่มีลักษณะตายตัวเฉพาะและ ชัดเจน การจัดเรียงส่วนประกอบต่าง ๆ ของภาษากฎหมายมีความเฉพาะแตกต่างจากภาษาที่ใช้ ทั่วไป แสดงให้เห็นถึงว่าแนวคิดของผู้ศึกษาทั้งสองได้ผลการศึกษาที่ แตกต่างกัน

ส่วนด้านการวิเคราะห์เรื่องการเชื่อมโยงความกฤติกา ผลเกิด พบว่าการเชื่อมโยงความมี ๓ ลักษณะคือ การอ้างอิง การใช้คำเชื่อม การซ้ำ ส่วนรัชนิษฐ์า กลิ่นน้ำหอม พบว่ามีการอ้างอิง การซ้ำ การละ การใช้คำสัมพันธ์กัน และการใช้หน่วยเชื่อม

ผลงานศึกษาทั้ง ๒ เรื่องยังได้การศึกษาเรื่องคำศัพท์โดย กฤติกา ผลเกิด ศึกษาคำศัพท์ เฉพาะของภาษาในประมวลกฎหมายอาญา โดยพิจารณาว่าเป็นคำศัพท์เฉพาะของประมวล กฎหมายอาญา และอธิบายความหมายของคำตามพจนานุกรมกฎหมายไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน และเปรียบเทียบพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒การศึกษาพบว่าความหมายมี ๔

ลักษณะ คือ ความหมายของศัพท์แคบเข้า กว้างออก ข้ายที่ คาบเกี่ยว ส่วนรัชনীญา กลิ่นน้ำหอม ศึกษาในแง่ศัพท์บัญญัติ และพิจารณาด้านการประกอบคำ ความหมายของคำศัพท์ศึกษา เปรียบเทียบจากพจนานุกรมกฎหมายไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน และเปรียบเทียบพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ พบว่ามีความหมายแบบ แคบเข้า กว้างออก และ ความหมายคงเดิม

งานศึกษาทั้งสองเรื่องต่างก็ศึกษาวิเคราะห์โดยมีพื้นฐานแนวความคิดในทำนองเดียวกัน แต่มีความแตกต่างในรายละเอียด ซึ่งมีผลต่อผลสรุป อย่างไรก็ตามต่างก็มีจุดดี และจุดด้อย ส่วน ลักษณะการนำแนวคิดของผู้อื่นที่ต่างกันมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ และการใช้พจนานุกรมในการเปรียบเทียบต่างฉบับกันมีผลทำให้ผลการวิเคราะห์ต่างกัน

อาจกล่าวโดยสรุปว่างานของมลูติ พรโชคชัย เน้นการศึกษาด้านสาระ รูปประโยค และ ความสัมพันธ์ ระหว่างสาระและรูปประโยค ที่ปรากฏในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผลงานของมลูติพรโชคชัย มีอิทธิพลมากต่องานของ กฤติกา ผลเกิด และ รัชনীญา กลิ่นน้ำหอม ในด้านแนวคิดเรื่องการศึกษาเรื่องสาระ รูปประโยค และความสัมพันธ์ระหว่าง ประเด็นทั้งสอง แต่มีที่แตกต่างจาก มลูติ พรโชคชัย คือ ทั้งกฤติกา ผลเกิด และ รัชনীญา กลิ่นน้ำหอม ต่างก็ใช้ข้อมูลศึกษาจากประมวลกฎหมายอาญา และเพิ่มการศึกษาในประเด็นอื่นอีก เช่น การเชื่อมโยงความ การศึกษาความหมายของคำศัพท์ และแม้ว่าทั้ง กฤติกา ผลเกิด และรัชনীญา กลิ่นน้ำหอม จะใช้ข้อมูลในการศึกษาอย่างเดียวกัน แต่วิธีการนำเสนอเนื้อหาในวิทยานิพนธ์ และ ผลการวิจัยแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องแตกต่างกัน

นอกจากที่กล่าวมายังมีงานวิจัยเรื่องภาษากฎหมายไทยที่ใช้วิธีการทางภาษาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ของ สุนันท์ อัญชลินุกูล (๒๕๓๗) ศึกษาเรื่องคำแสดงระดับตรรกในประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๑ ถึง ๖ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปศึกษาลักษณะสำคัญของภาษากฎหมายไทย และเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการแปลภาษาด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ผลการวิจัย ผู้วิจัยได้กล่าวถึงลักษณะภาษากฎหมายไทยในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านลักษณะการเสนอเนื้อหาผู้วิจัยให้ความรู้ในแต่ละมาตราซึ่งประกอบด้วยเนื้อความ ๑ ย่อหน้า หรือมากกว่า ๑ ย่อหน้า แต่ละย่อหน้าอาจมีความยาวต่างกันขึ้นไป อาจประกอบด้วยประโยค ความรวม ๑ ประโยค หรือ ๒ ประโยค หรือมากกว่า ๒ ประโยค

ด้านลักษณะเนื้อหาของมาตรานั้นในมาตราแรกของแต่ละบรรพจะเปรียบเสมือนคำนำ และอาจมีลักษณะเนื้อหาต่าง ๆ เช่น มาตรการระบุการเรียกชื่อเมื่อมีการแก้ไข มาตรการระบุการใช้กฎหมายให้ตรงตามจุดหมายและตามอำนาจที่ระบุ มาตรการนิยามคำจำกัดความ มาตรการระบุอำนาจของคู่กรณี และมาตราสุดท้ายในแต่ละบรรพจะมีเนื้อความต่อเนื่องกับมาตราก่อนหน้านั้น และไม่มีลักษณะเป็นบทสรุป

ด้านลักษณะการใช้ภาษา ได้แก่ มีการใช้คำขึ้นต้นมาตรากฎหมาย ได้แก่ คำขึ้นต้นบอกเนื้อความ คำขึ้นต้นลักษณะคำสั่ง คำขึ้นต้นระบุเงื่อนไข คำขึ้นต้นอ้างเหตุ คำขึ้นต้นบอกพฤติกรรมหรือจุดมุ่งหมาย คำขึ้นต้นเสริมความ การใช้คำมาลาบอหน้าหน้าเนื้อความ มาตรากฎหมาย การใช้คำช่วยหน้ากริยาบอกกาล การใช้คำลงท้ายข้อความมาตรา การใช้ส่วนขยาย ใช้คำกริยา

ด้านลักษณะโครงสร้าง ประโยค ได้แก่ โครงสร้างประโยคที่ได้รับอิทธิพลจากรูปประโยคภาษาอังกฤษ โครงสร้างประโยคที่ได้รับอิทธิพลจากรูปประโยคภาษาบาลี - สันสกฤต

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การวิเคราะห์ภาษาระดับตรรก โดยวิเคราะห์โครงสร้างประโยคระดับพื้นผิว วิเคราะห์โครงสร้างประโยคระดับลึก และวิเคราะห์โครงสร้างประโยคระดับตรรกตามทฤษฎีภาษาศาสตร์คอมพิวเตอร์

อาจกล่าวโดยสรุปว่างานของ ธานีรินทร์ กรีวิเชียร (๒๕๑๑) ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ (๒๕๒๕) วิชามหาคุณ (๒๕๔๕) และ กิตติบดี ไชพุด (๒๕๔๖) กล่าวถึงภาษากฎหมายไทยโดยแสดงตัวอย่างภาษากฎหมายไทยจากตัวบทกฎหมาย และกฎหมายต่าง ๆ โดยทั่วไป มิได้เจตนาเจาะจงเฉพาะกฎหมายใด จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นงานศึกษาภาษากฎหมายไทยอย่างกว้าง เพื่อให้ภาพรวม ต่างกับงานของกอบพร จันทนากร (๒๕๓๐) ธงทอง จันทรางศุ (๒๕๓๔) คุณการณ์ กรณ์แสง (๒๕๓๗) สุนันท์ อัญชติณกุล (๒๕๓๗) ชาคริต อนันทราวิน (๒๕๓๘) มฤดี พรโชคชัย (๒๕๓๘) กาญจนา โรจนพานิช (๒๕๓๘) กฤติกา ผลเกิด และรัชนิษฐ์า กลิ่นน้ำหอม (๒๕๔๖) ที่แสดงตัวอย่างภาษากฎหมายไทยโดยเจาะจงเฉพาะกฎหมาย ส่วนงานของพะอปปะกฤษณะ (๒๕๑๓) ต่างจากผู้อื่นทั้งหมด คือ แสดงตัวอย่างภาษาไทย เพื่อให้ความรู้แก่ผู้ศึกษากฎหมาย

๒.๒ ภาษาในรัฐธรรมนูญ

งานศึกษาของชาคริต อนันทรามัน (๒๕๓๘) ศึกษาภาษาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ไว้กล่าวถึงลักษณะภาษาต่างๆ ไป ในด้านการใช้คำและข้อความ การใช้ศัพท์เฉพาะ การใช้ตัวเลขและจำนวนคำราชาศัพท์และอักษรย่อ การใช้ภาษาในคำปฏิญาณ การใช้คำเชื่อม การแบ่งประเด็นในกฎหมายรัฐธรรมนูญ การอ้างอิงกฎหมาย เพื่อว่าการใช้ภาษายาก หรือง่ายต่อการสื่อสารและมีสาเหตุมาจากอะไร โดยแยกอธิบายลักษณะของภาษาที่ใช้ ผลการศึกษาสรุปได้ว่ามีประเด็นดังต่อไปนี้

ก. มีการใช้ศัพท์เฉพาะ ซึ่งต้องอาศัยการตีความเพื่อความเข้าใจที่ตรงกันเช่นคำว่า ปฏิญาณสาบาน สอนองพระบรมราชโองการ คำพิพากษาถึงที่สุด

ข. มีการใช้ตัวเลขไทยเพื่อแสดงลำดับที่ หรือจำนวน เช่นลำดับที่หมวดหรือมาตรา วันที่ ปีที่ มีการใช้ตัวอักษรแสดงจำนวน มีการอ้างตัวเลขของมาตรา วรรค อนุมาตรา

ค. มีการใช้ราชาศัพท์ ดังที่ปรากฏในคำปรารภ ไม่มีการใช้อักษรย่อ

ง. มีการใช้คำเชื่อมทั้งที่เป็นคำบุพบท และคำสันธาน โดยจะเชื่อมคำกับคำ คำกับวลี คำกับประโยค หรือประโยคต่อประโยค

จ. มีการแบ่งประเด็นหมวดเป็นข้อ ๆ และใช้คำว่า มาตรา ในรัฐธรรมนูญซึ่งหมายถึงข้อความที่แบ่งเป็นข้อ ๆ แบ่งมาตราออกเป็นวรรค ในแต่ละวรรคแบ่งย่อยออกเป็นอนุมาตรา และอาจแบ่งประเด็นย่อยมากกว่านี้อีกเช่นเป็นก. ข. ค.

ฉ. ใช้คำสุภาพ คำมาตรฐาน มีความเป็นสากลเป็นทางการ ไม่ใช้คำย่อ อักษรย่อ ใช้คำเฉพาะ

ช. ใช้ประโยคสังกรประโยคมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๐ ของการใช้ประโยคทั้งหมด และสังกรประโยคจะซ้อนด้วยอนุประโยคอีกชั้นหนึ่ง ทำให้ภาษาซับซ้อน

ผู้เขียนวิทยานิพนธ์พบว่างานศึกษาเรื่องนี้มีข้อน่าสังเกตบางประการคือพบที่มีการยกตัวอย่างคำผิดหมวดคำปรากฏอยู่บ้าง ประเด็นเรื่องราชาศัพท์อาจมีความเข้าใจไม่ถูกต้อง บางกรณีพบว่ามีลักษณะการสรุปข้อมูลไม่ครบถ้วน ด้านการวิเคราะห์ภาษายังมิได้ศึกษาวิเคราะห์อย่างละเอียด อย่างไรก็ตามงานศึกษาเรื่องนี้อาจถือได้ว่าเป็นงานศึกษาภาษาในรัฐธรรมนูญฉบับแรกซึ่งเป็นตัวอย่งของการศึกษาภาษาจากข้อมูลกลุ่มนี้ได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ยังมีงานของ คือ ธานินทร์ กรัยวิเชียร (๒๕๑๑:๑๒๕-๑๒๖) และของวิชา มหาคุณ (๒๕๔๕:๑๔๕) ซึ่งกล่าวถึงภาษาที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญไว้เล็กน้อยมีตัวอย่างดังนี้

ธานินทร์ กรัยวิเชียร(๒๕๑๑:๑๒๕) กล่าวว่า

“ในกฎหมายฉบับเดียวกัน,กรณีที่ใช้ถ้อยคำคำเดียวกันสำหรับเรื่องที่มีความหมายอย่างเดียวกัน, แต่ผู้ร่างใช้ถ้อยคำต่างกันก็มีเป็นจำนวนมาก.เช่น , ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๔๖ ใช้คำว่า “กระทบกระทั่ง” แต่ในมาตรา ๑๗๐ กลับใช้คำว่า ‘กระทบ’ เท่านั้น”

วิชา มหาคุณ (๒๕๔๕:๑๔๕)กล่าวว่า

“ปัญหาเกี่ยวกับการตีความมาตรา ๑๘๕ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน ซึ่งในวรรคสองได้ใช้ถ้อยคำว่า “เมื่อการเปิดอภิปรายสิ้นสุดโดยมิใช่ด้วยมติให้ผ่านระเบียบวาระการเปิดอภิปรายนั้นไป ให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติไว้ว่างใจหรือไม่ไว้ว่างใจ” ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับมาตรานี้ก็คือ การเปิดอภิปรายเริ่มต้นเมื่อใด และสิ้นสุดลงเมื่อใด ฝ่ายหนึ่งเห็นว่า การเปิดอภิปรายทั่วไปเริ่มต้นเมื่อมีการพูดชี้แจงแสดงความคิดเห็น หากผู้เสนอญัตติไม่ขอชี้แจง ฝ่ายนี้เห็นว่าญัตตินั้นย่อมตกไปตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า การเปิดอภิปรายทั่วไปเกิดขึ้นเมื่อประธานสภาผู้แทนราษฎรบรรจุระเบียบวาระและถึงวาระนั้นก็เป็นการเปิดอภิปราย เมื่อผู้เสนอญัตติไม่ขอชี้แจง การเปิดอภิปรายทั่วไปก็เป็นอันสิ้นสุดลง ปัญหาดังกล่าวนี้นี้ ผู้ร่างรัฐธรรมนูญมีโอกาสคิดว่าจะเกิดขึ้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้ตีความที่จะต้องค้นหาความหมายและเจตนารมณ์ของบทบัญญัติดังกล่าวให้แจ่มแจ้งและไม่เกิดผลประหลาด”

จะเห็นได้ว่างานศึกษาภาษากฎหมายไทยที่ใช้ข้อมูลศึกษาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมีจำนวนน้อยมาก กล่าวคือมีงานศึกษาโดยตรงเพียงเรื่องเดียวเท่านั้น และมีงานที่กล่าวถึงไว้เป็นเพียงการแสดงตัวอย่างเล็กน้อยเท่านั้น

นอกจากที่มีผู้ศึกษาและกล่าวถึงภาษารัฐธรรมนูญดังที่กล่าวมานี้ ยังมีกรณีการจัดทำหนังสือเพื่ออธิบายศัพท์ที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ไว้ อีกจำนวนหนึ่ง ยกตัวอย่างเช่น เดโช สวานานนท์ (๒๕๔๑) เขียนเรื่องคำอธิบายศัพท์ : รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ส่วน คณิน บุญสุวรรณ (๒๕๔๓) เขียนเรื่อง อธิบายศัพท์รัฐธรรมนูญ อังกฤษ-ไทย ไทย-อังกฤษ และศัพท์รัฐสภาและการเมืองไทย (๒๕๔๘) หนังสือทั้ง ๓ เล่มนี้จัดเป็นหนังสือรวบรวมศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญในมุมมองของนักกฎหมาย กฎหมาย เมื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์ตรวจสอบหนังสือทั้ง ๓ เล่ม พบว่าในหนังสือ คำอธิบายศัพท์ :

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ของเดโช สวานานนท์ (๒๕๔๑) มีคำศัพท์ที่ปรากฏและจัดเป็นคำศัพท์ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นส่วนใหญ่ และมีคำศัพท์อื่นที่ผู้เขียนหยิบยกมาเพิ่มเติมเพื่อให้ความรู้เพิ่มเติมปรากฏอยู่ด้วย หนังสือเล่มนี้รวบรวมศัพท์ไว้จำนวนทั้งหมด ๑๗๗ ศัพท์ และในจำนวนศัพท์เหล่านี้เมื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์ตรวจสอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ พบว่ามีศัพท์ที่ผู้เขียนเพิ่มเติมขึ้นและไม่พบในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ปรากฏอยู่ด้วย ยกตัวอย่างเช่น ศัพท์ว่า กระทุ้งถามสด นิรโทษกรรม รัฐบาลผสม รัฐบาลเสียงข้างน้อย การอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติ ไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล เป็นต้น ลักษณะที่ปรากฏดังกล่าวนี้เป็นสิ่งยืนยันว่าศัพท์ที่เดโช สวานานนท์ (๒๕๔๑) หยิบยกศัพท์เหล่านี้มาด้วยเพื่อให้ความรู้เพิ่มเติมทำให้ศัพท์ที่ปรากฏในหนังสือเล่มนี้มีใช่ศัพท์ที่ปรากฏเฉพาะในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ อีกทั้งผู้เขียนก็มีได้กล่าวถึงเกณฑ์การคัดเลือกศัพท์ทั้งหมดมาอย่างละเอียดและอธิบายไว้ด้วย

ส่วนหนังสืออธิบายศัพท์รัฐธรรมนูญ อังกฤษ-ไทย ไทย-อังกฤษ นั้น คณิน บุญสุวรรณ (๒๕๔๗) ได้อธิบายไว้ในหน้าคำนำ (๒๕๔๗:๗-๘) ว่า มีวิธีการในการรวบรวมศัพท์ โดย “เป็นเพียงแต่การนำเอารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ฉบับภาษาอังกฤษที่แปลและจัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามาแยกแยะเป็นคำ ๆ แล้วเติมคำแปลเป็นภาษาไทยลงไปทีละคำ พร้อมทั้งอธิบายเพิ่มเติมในบางคำสั้น ๆ พอเป็นสังเขป”

วิธีการที่คณิน บุญสุวรรณนำศัพท์มาอธิบายในหนังสือเล่มดังกล่าวนี้มีข้อน่าสังเกตที่สันนิษฐานได้ว่าผู้เขียนได้นำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ฉบับภาษาอังกฤษซึ่งเป็นฉบับที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แปลจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ฉบับภาษาไทย แปลเป็นฉบับภาษาอังกฤษไว้ และผู้เขียนนำศัพท์ที่ปรากฏในฉบับภาษาอังกฤษนั้นมาแปลเป็นภาษาไทยอีกครั้ง นำเสนอทั้งกรณีอังกฤษ-ไทย ไทย-อังกฤษ วิธีการนี้ทำให้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์มีอาจสรุปได้ว่าศัพท์ที่ปรากฏในหนังสือเล่มนี้เป็นศัพท์ที่ปรากฏใช้จริงในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับดังกล่าวจริงหรือเป็นแต่เพียงศัพท์แปล ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้ตรวจสอบศัพท์ที่ปรากฏในหนังสือเล่มนี้พบว่ามีทั้งที่เป็นศัพท์ที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ปรากฏอยู่จริง เช่น กรณีศัพท์อังกฤษ-ไทย วลีว่า การพิพากษา ที่ปรากฏในศัพท์ที่ คณิน บุญสุวรรณ(๒๕๔๗: ๑๗)

^๑ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ใช้ลักษณะนามในที่นี้ว่า “ศัพท์” เนื่องจากมีอาจใช้ลักษณะนามว่า คำ หรือวลีได้ เนื่องจากในหนังสือฉบับดังกล่าวนี้รวบรวมศัพท์ที่มีลักษณะภาษาหลายลักษณะ

ได้กล่าวถึงไว้ว่า **Adjudication** การพิพากษา ใช้ในการตัดสินคดีของศาล และพบว่ามีศัพท์ที่ผู้เขียนหนังสือหยิบยกมาให้ความรู้เพิ่มเติม และเป็นศัพท์ที่มีได้ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เช่น วลีว่า **ทรัพย์สินที่ถูกยกย้ายถ่ายเท** ใน **Assets removed** ทรัพย์สินที่ถูกยกย้ายถ่ายเท เพื่อหลบเลี่ยงการตรวจสอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. วลีว่า **การหาเสียงเลือกตั้ง** ใน **Election campaign** การหาเสียงเลือกตั้ง ใช้กับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทำให้ศัพท์ที่ปรากฏในหนังสือเล่มนี้ในส่วนศัพท์ “อังกฤษ-ไทย” มีใช้ศัพท์ที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่ผู้เขียนนำมาเป็นต้นแบบในการแปล ส่วนกรณีศัพท์ไทย-อังกฤษ นั้น มีที่น่าสังเกตว่ามีลักษณะทำนองเดียวกัน กล่าวคือ ส่วนที่เป็นศัพท์ภาษาไทยรวบรวมไว้มีทั้งที่เป็นศัพท์ที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับดังกล่าว เช่น คำว่า **กฏอัยการศึก** ใน **กฏอัยการศึก Martial law** วลีว่า **การเกณฑ์แรงงาน** ใน **การเกณฑ์แรงงาน Forced labor** และมีศัพท์อื่นที่ผู้เขียนเพิ่มเติมขึ้น เช่น วลีว่า **กระทู้ถามสด** ใน **กระทู้ถามสด Verbal interpellation** คำว่า **ปริมณฑล** ใน **ปริมณฑล Precinct** เป็นต้น

ส่วนหนังสือศัพท์รัฐสภาและการเมืองไทย (๒๕๔๘) นั้น จากชื่อหนังสือแสดงวัตถุประสงค์ว่าผู้เขียนมิได้เจาะจงนำเสนอศัพท์ที่ปรากฏเฉพาะในรัฐธรรมนูญเท่านั้นเช่นกันเพราะมีจุดมุ่งหมายนำเสนอศัพท์รัฐสภาและการเมืองไทย อย่างไรก็ตามเมื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์ตรวจสอบแล้วพบว่าศัพท์ที่ปรากฏในหนังสือเล่มนี้มักอ้างอิงตัวอย่างศัพท์มาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และอธิบายโดยมักยกตัวอย่างจากรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นหลัก และนอกจากนี้ในหนังสือเล่มดังกล่าวยังมีศัพท์อื่น ๆ ที่ผู้เขียนหยิบยกมาเพิ่มเติมเพื่อให้ความรู้ปรากฏอยู่อีกด้วยเป็นจำนวนมาก การรวบรวมศัพท์ลักษณะนี้ในหนังสือดังกล่าวนี้เป็นการรวบรวมศัพท์ไว้ด้วยมุมมองของนักกฎหมายที่ให้ความสำคัญแก่ศัพท์บางศัพท์ อย่างไรก็ตามหนังสือทั้ง ๓ เล่ม มีประโยชน์ยิ่งในด้านการให้สาระความรู้ที่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญเป็นอย่างดี ผู้ที่อ่านรัฐธรรมนูญอาจหาความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญและที่นอกเหนือจากรัฐธรรมนูญได้

อย่างไรก็ดี แม้ว่าผู้เขียนวิทยานิพนธ์จะพบว่าหนังสือทั้ง ๓ เล่มนี้ทรงคุณค่าและสาระประโยชน์ แต่เมื่อพิจารณาว่าศัพท์ที่ปรากฏในหนังสือทั้ง ๓ เล่มนี้ว่าศัพท์ใดเป็นคำศัพท์รัฐธรรมนูญโดยแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำศัพท์ที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ นั้น ดูเหมือนจะมีเพียงหนังสือเรื่อง คำอธิบาย : รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่เดโช สวานานนท์ (๒๕๔๑) ได้รวบรวมศัพท์ไว้ และตั้งชื่อหนังสือกำกับไว้โดยเฉพาะเจาะจงที่สุดด้วย แต่ดังที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์กล่าวแล้วว่าเมื่อผู้เขียน

วิทยานิพนธ์ตรวจสอบศัพท์ที่ปรากฏในหนังสือฉบับนี้กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ พบว่ามีศัพท์ที่ผู้เขียนเพิ่มเติมขึ้นและไม่พบในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ปรากฏอยู่ด้วยดังกล่าวแล้ว ลักษณะที่ปรากฏดังกล่าวนี้เป็นสิ่งยืนยันว่าศัพท์ที่ เคโซ สวานานนท์ (๒๕๔๑) หยิบยกศัพท์ที่นอกเหนือจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาด้วย เพื่อให้ความรู้เพิ่มเติมทำให้ศัพท์ที่ปรากฏในหนังสือเล่มนี้มีใช่ศัพท์ที่ปรากฏเฉพาะในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ อีกทั้งผู้เขียนก็มีได้กล่าวถึงเกณฑ์การคัดเลือกศัพท์ทั้งหมดมาอย่างละเอียดและอธิบายไว้ด้วย

งานศึกษาที่กล่าวถึงภาษารัฐธรรมนูญเหล่านี้แม้ว่าบางฉบับอาจมีข้อน่าสังเกตบางประการ แต่นับได้ว่าแต่ละเรื่องมีคุณค่า และให้ประโยชน์ยิ่งแก่การศึกษาภาษารัฐธรรมนูญ

ผลงานทางด้านภาษากฎหมายและภาษาในรัฐธรรมนูญ เหล่านี้เป็นตัวอย่างงานศึกษา และงานวิจัยต่าง ๆ ที่ให้ความรู้เรื่องภาษากฎหมายไทย ส่วนใหญ่จะศึกษาภาษาในประมวลกฎหมายฉบับต่าง ๆ มีที่ศึกษาภาษาในรัฐธรรมนูญเพียงฉบับเดียวซึ่งแม้ว่าจะมีข้อน่าสังเกตว่าอาจมีข้อบกพร่องปรากฏอยู่บ้าง แต่ก็ถือได้ว่าเป็นงานวิจัยฉบับบุกเบิก ผลงานเหล่านี้ล้วนมีคุณค่าและเป็นแนวทางการศึกษาวิเคราะห์ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

๒.๓ งานศึกษาด้านไวยากรณ์และโครงสร้างภาษา

งานศึกษาด้านไวยากรณ์และโครงสร้างภาษาที่จะกล่าวถึงในบทนี้^๗ เรื่องคำแสดงทัศนภาวะ และโครงสร้างประโยค มีรายละเอียดดังนี้

๒.๓.๑ คำแสดงทัศนภาวะ

คำว่า ทัศนภาวะ หรือ modality นี้ Routledge Dictionary of Language and Linguistics (1996: 307-308) ให้ความหมายสรุปได้ว่าทัศนภาวะหมายถึงประเภททางความหมายที่แสดงถึงทัศนคติของผู้พูดซึ่งแสดงในประโยค ทัศนภาวะเกี่ยวข้องกับการผันรูป (mood) ซึ่งแสดงความหมายบอกเล่า สมมติ และสั่ง และหมายรวมถึงความแตกต่างของชนิดประโยค (ประโยคบอกเล่า คำถาม คำสั่ง) ด้วย นอกจากนี้ทัศนภาวะยังแสดงความหลากหลายของกฎเกณฑ์และความหมายของศัพท์ ในการเชื่อมด้วยปัจจัยแวดล้อม ได้แก่ การผันกริยา ความหมายของศัพท์ เช่น หน่วยขยายกริยาของประโยค (hopefully , maybe) คำช่วยหน้ากริยา (can, must, may)

ความหมายทางวากยสัมพันธ์ เช่น วลีขนาน ระหว่าง would และ have + inf. เช่น ฉันต้องทำงานในทางตรงกันข้ามต่างๆ ของทัศนภาวะ ได้แก่ ตรงกัน ประทับ สัจจะ มาลา

คำว่า ทัศนภาวะ(modality) มีความเกี่ยวพันอยู่กับคำอีกสองคำ คือคำว่า mood และ modal พาลเมอร์ (Palmer, 1986: 1-2) อธิบายคำว่า mood และ modal โดยการยกตัวอย่างภาษาที่ปรากฏการใช้ mood และ modal สรุปได้ว่า ภาษาที่มีระบบการใช้ mood คือภาษาที่มีการผันที่กริยาทำให้มีความหมายเป็นบอกเล่า (indicative) หรือสมมติ (subjunctive) หรือสั่ง (imperative) ดังเช่นภาษาละติน ขณะที่ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีระบบการใช้ modal คือ มีการใช้ modal verbs เช่น การใช้ will can may must ประกอบหน้ากริยาซึ่งแตกต่างจากการใช้ mood ในภาษาละติน ทั้ง mood และ modal เกี่ยวข้องกับระบบกริยาของภาษานั้น ๆ พาลเมอร์ (Palmer, 1986: 229) ให้ความรู้ว่าภาษาบางภาษาเช่นภาษาเยอรมันมีการใช้ทั้ง mood และ modal ในภาษาเดียวกัน นอกจากนี้ พาลเมอร์ (Palmer, 1986: 2) ยังอธิบายว่าทัศนภาวะไม่ได้สัมพันธ์ทางความหมายที่คำกริยาโดยลำพังหรือหรือโดยส่วนใหญ่ แต่มีความสัมพันธ์ตลอดทั้งประโยค จึงไม่น่าประหลาดใจว่ามีภาษาต่าง ๆ ซึ่งมีการกำหนดเครื่องหมายทัศนภาวะในที่ต่าง ๆ นอกเหนือจากสัมพันธ์ที่กริยาหรือภายในความซับซ้อนของกริยา และได้รวมเรียกทั้ง mood และ modal ว่า modality (Palmer, 1999: 235)

ในการศึกษาภาษาไทยที่ผ่านมาก่อนหน้างานวิจัยฉบับนี้อาจกล่าวได้ว่ามีผู้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง modality ในภาษาไทยและเรียก modality ว่าทัศนภาวะเพียงผู้เดียวคือ สุดา รังกูพันธ์ (๒๕๔๗) ส่วนการศึกษาในอดีตก่อนหน้า สุดา รังกูพันธ์ (๒๕๔๗) เคยมีผู้ศึกษาไว้แต่เรียกด้วยชื่ออื่น งานศึกษาในอดีตเหล่านั้นมีตัวอย่างดังนี้

พระยาอุปทิศศิลปสาร (๒๕๓๑: ๑๒๐-๑๒๑ และ ๑๓๓ - ๑๓๕) เรียกทัศนภาวะว่า มาลา และอธิบายว่า มาลาแปลว่าระเบียบ ในที่นี้หมายถึงระเบียบของกริยาที่แสดงออกมาเป็นความหมายต่าง ๆ และอธิบายว่า “คำกริยาทั้งหลายย่อมใช้ต่างกันตามระเบียบ... กริยาที่ใช้ตามมาลานั้นโดยมากมักมีกริยานุเคราะห์ประกอบข้างหน้าบ้าง ข้างหลังบ้าง หรือมิฉะนั้นก็ใช้เนื้อความของคำบ้าง” และแบ่งมาลาออกเป็น ๕ ชนิด ได้แก่

นิเทศมาลา คือ ระเบียบของกริยาที่มีเนื้อความบอกเล่า

ปรักฎปมาลา คือ ระเบียบของกริยาที่บอกเนื้อความคาดคะเนใช้กริยานุเคราะห์ และบอกความแบ่งรับแบ่งสู้

ศักดิ์มาลา คือ ระเบียบของกริยาที่บอกเนื้อความเชื่อแน่วและบังคับ
 อาณัติมาลา คือ ระเบียบของกริยาที่บอกเนื้อความบังคับหรืออ่อนวอน
 สภาวมาลา คือ ระเบียบกริยาธรรมดา หมายความว่ากริยากลาง

ตามแนวความคิดของพระยาอุปกิตศิลปสารดังที่กล่าวมาอาจสันนิษฐานได้ว่าพระยาอุปกิตศิลปสารใช้คำว่า มาลา ในความหมายของ mood จะเห็นได้จากถ้อยคำที่กล่าวว่า “กริยาที่ใช้ตามมาลานั้น โดยมากมักมีกริยานุเคราะห์ประกอบข้างหน้าบ้าง ข้างหลังบ้าง หรือมีฉะนั้นก็ใช้เนื้อความของคำบ้าง” ถ้อยคำดังกล่าวนี้อาจตีความหมายได้ว่าส่วนที่หมายถึงมาลานั้นคือ ระเบียบของกริยาที่แสดงออกมาเป็นความหมายต่าง ๆ

บรรจบ พันธุเมธา (๒๕๑๔: ๑๖๓-๑๖๑) มิได้กล่าวถึงมาลาโดยตรงแต่กล่าวถึงการแสดงภาวะหรืออารมณ์สรุปได้ว่าลักษณะประโยคที่เป็นบอกเล่าหรือคำสั่ง ขอร้อง หรือปรารภ ในภาษาไทยไม่มีการแสดงไว้ในศัพท์ อาจใช้กริยาช่วยหรือคำอื่น ๆ ช่วยแสดง กรณีกริยาช่วยดังเช่น นำ อาจ ต้อง ฯลฯ บางทีก็เป็น นำจะ อาจจะ แต่ละคำใช้แสดงการคาดคะเน เหตุการณ์จะเกิดขึ้นได้ไม่เกิดก็ได้ อาจจะ กับ เห็นจะ เป็นการคาดคะเนใกล้ความจริงกว่าคำอื่น อาจใกล้ความจริงยิ่งกว่า เห็น ซึ่งอาจเป็นความรู้สึกหรือความเห็นของผู้พูดมากกว่าความจริง นำจะ เป็นการคาดคะเนด้วยความปรารถนาของผู้พูดที่อยากให้เหตุเกิด ต้อง หรือจะต้อง เป็นการแสดงความแน่ใจมั่นใจของผู้พูด เช่น งานต้องเสร็จทันเวลา ฉันเชื่อ ต้อง หรือจะต้อง อาจใช้ในความบังคับเป็นคำสั่ง มีผู้ทำหรือไม่มีก็ได้ เช่น ต้องทำให้เสร็จก่อนมีด ทุกคนจะต้องอพยพออกจากที่นี่ ควร พึง ใช้นำหน้ากริยาแสดงความคิดเห็นว่า ทางที่ถูก ที่เหมาะสม จะเป็นเช่นนั้น แต่พึง มีความหมายไปในเชิงปรารภความหมายอ่อนกว่าควร เช่น เป็นคนควรคิดเช่นเชื่อเกลือเค็ม เป็นคนพึงคิดอ่านทำมาหากิน ย่อม ใช้นำหน้ากริยา แสดงความเป็นไปตามปกติ เช่น ทำดีผลก็ย่อมดี เป็นต้น

พรทิพย์ ภัทธนาวิก (๒๕๑๕) อธิบายลักษณะมาลาในภาษาไทยว่า หมายถึงระเบียบของกริยาซึ่งทำให้ความหมายของประโยคทั้งประโยคเปลี่ยนแปลงไปเป็นความหมายแบบต่างๆ และใช้มาลาตรงกับภาษาอังกฤษว่า modal และจำแนกมาลาไว้ ๑๒ ชนิด ได้แก่ มาลาบอกเล่า มาลาปฏิเสธ มาลาชักชวน มาลาเสนอแนะ มาลาขอร้อง มาลาห้าม มาลาคำสั่ง มาลาคาดคะเน มาลาแบ่งรับแบ่งสู้ มาลาเชื่อแน่ว มาลาแนะนำ มาลาชักถาม และกล่าวว่ามาลาในภาษาไทยส่วนใหญ่จะต้องนำคำชนิดอื่น ๆ เช่น คำช่วยหน้ากริยา คำช่วยหลังกริยา คำหน้ากริยา คำหลังกริยา คำกริยาวิเศษณ์ คำลงท้าย หรือกลุ่มคำชนิดอื่น เช่น กลุ่มคำช่วยหน้ากริยา กลุ่มคำช่วยหลังกริยา กลุ่ม

คำกริยาวิเศษณ์ มาประกอบคำกริยาเพื่อแสดงมาลา และกล่าวว่าในจำนวนมาลาในภาษาไทยทั้ง ๑๒ ชนิดมีมาลาเพียง ๒ ชนิดเท่านั้นที่อาจจะแสดงด้วยคำกริยาอย่างเดียวกันได้ คือ มาลาบอกล่า และมาลาคำสั่ง กรณีมาลาบอกล่าที่แสดงด้วยคำกริยาอย่างเดียวกันปรากฏเฉพาะในรูปประโยคบอกล่าเท่านั้น ส่วนมาลาคำสั่งที่แสดงด้วยคำกริยาอย่างเดียวกันปรากฏเฉพาะในรูปประโยคคำสั่ง ส่วนมาลาชนิดอื่น ๆ มีทั้งที่ปรากฏในรูปประโยคชนิดเดียว เช่น มาลาปฏิเสธ คือปรากฏในรูปประโยคปฏิเสธ ส่วนมาลาชักชวน มาลาเสนอแนะ มาลาขอร้อง มาลาห้าม มาลาคำสั่ง ปรากฏในรูปประโยคคำสั่งและรูปประโยคบอกล่า มาลาคาดคะเน มาลาแบ่งรับแบ่งสู้ มาลาเชื่อแน่ว่า มาลาแนะนำ ปรากฏในรูปประโยคบอกล่า และรูปประโยคปฏิเสธ มาลาซักถาม ปรากฏในรูปประโยคคำถาม และรูปประโยคคำถาม-ปฏิเสธ มาลาเหล่านี้อาจแสดงด้วยคำกริยาอย่างเดียวกัน หรือแสดงด้วยคำกริยาและคำอื่น ๆ ดังนี้

มาลาบอกล่า แสดงด้วยคำกริยาอย่างเดียวกันหรือแสดงด้วยคำกริยาร่วมกับคำชนิดอื่น ๆ และ/หรือกลุ่มคำชนิดอื่น ๆ

มาลาปฏิเสธ มาลาชักชวน มาลาเสนอแนะ มาลาแบ่งรับแบ่งสู้ มาลาเชื่อแน่ว่า มาลาแนะนำ จะแสดงด้วยคำกริยาร่วมกับคำชนิดอื่น ๆ หรือร่วมกับคำชนิดอื่น ๆ และกลุ่มคำชนิดอื่น

มาลาขอร้อง มาลาคาดคะเน มาลาซักถาม จะแสดงด้วยคำกริยาร่วมกับคำชนิดอื่น ๆ และ/หรือกลุ่มคำชนิดอื่น ๆ

มาลาห้าม จะแสดงด้วยคำกริยาร่วมกับคำชนิดอื่น ๆ และมาลาคำสั่ง จะแสดงด้วยคำกริยาอย่างเดียวกันก็ได้ หรือจะแสดงด้วยคำกริยาร่วมกับคำชนิดอื่น ๆ หรือร่วมกับคำชนิดอื่น ๆ หรือกลุ่มคำชนิดอื่นก็ได้

นววรรณ พันธุมธา (๒๕๔๕: ๑๑๖-๑๓๑) กล่าวถึงคำเสริมชนิดหนึ่งโดยเรียกว่าคำบอกล่า มาลา สรุปได้ว่า คำบอกล่ามักใช้เสมอเมื่อสื่อสารด้วยการพูด ทำให้คำพูดน่าฟัง ไม่ห้วนสั้นเกินไป ทั้งยังช่วยเน้นเจตนาของผู้พูดอีกด้วยว่าถาม ตั้ง ขู่ ขอร้อง อ้อนวอน และกำหนดมาลาไว้เป็นพวกๆ เช่น พวก ละ นะ ซิ เอะ ะ กระมัง หรือก เนะ นี้ หนอ แหะ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม มีคำกลุ่มหนึ่งได้แก่คำว่า ต้อง ย่อม น่าจะ อาจจะ ซึ่ง นววรรณ พันธุมธา (๒๕๔๕: ๑๑๖-๑๓๑) กล่าวไว้ในส่วนคำขยายและเรียกว่าคำบอกล่าความเห็นโดยอธิบายไว้และสรุปได้ว่า คำบอกล่าความเห็น แสดงความเห็นของผู้พูดเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของกริยาและความจำเป็นของผู้ทำในการทำกริยา แบ่งออกเป็นคำบอกล่าความเห็นของผู้พูดว่ากริยานั้นเป็นไปได้เพียงไรให้นำหน้ากริยาเช่น นิดต้องไป เชียงใหม่บ่อย แสดงความเชื่อมั่น นิดยอมไปเชียงใหม่บ่อย แสดงความเห็นว่าเป็นธรรมดาเช่นนั้น นิดน่าจะไปเชียงใหม่บ่อย แสดงความเป็นไปได้โดยพิจารณาจากสภาพการณ์ โอกาสที่นิตจะไป

บ่อยมีมากกว่าไม่บ่อย นิดอาจจะไปเชียงใหม่บ่อย แสดงความเป็นไปได้ โอกาสที่นิดจะไปบ่อย และไม่บ่อยมีพอ ๆ กัน นิดควรจะไปเชียงใหม่บ่อย แสดงความเห็น โดยมีเหตุผล นิดเห็นจะไปเชียงใหม่บ่อย แสดงความเห็น ผู้พูดมิได้ยืนยัน นิดท่าจะไปเชียงใหม่บ่อย แสดงความเห็นโดยพิจารณาจากท่าทาง หรือสภาพแวดล้อม บรูซพิงปกป้องสตรี แสดงความเห็นว่า ตามที่ถูกต้องควรเป็นเช่นนั้น คำบอกความเห็นนี้อาจมีคำปฏิเสธ ไม่ มาข้างหน้าได้บางคำ เช่น นักศึกษาไม่ต้องไป นักศึกษาไม่น่าจะไป เป็นต้น นววรรณ พันธุมธา จัดให้คำบอกมาลา และคำบอกความเห็นต่างประเภทกัน และใช้คำบอกมาลาในความหมายที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์สันนิษฐานว่าหมายถึง modal

ในภาษาไทยปัจจุบันมีผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง modality และเรียกประเภททางไวยากรณ์นี้ ในภาษาไทยว่า “ทัศนภาวะ” คือ สุคารังกูพันธุ์ (๒๕๔๗)

สุคารังกูพันธุ์ (๒๕๔๗) ศึกษาเฉพาะ ทัศนภาวะสัญญา (epistemic modality) ซึ่งเป็นประเภทของทัศนภาวะประเภทหนึ่ง ผลการศึกษาวิจัยของสุคารังกูพันธุ์ (๒๕๔๗) พบว่าหน่วยภาษาที่แสดงทัศนภาวะสัญญาในภาษาไทยมีจำนวนทั้งหมด ๒๖ คำ และอธิบายคำเหล่านั้นว่า สามารถจำแนกตามตำแหน่งที่ปรากฏได้ ๔ ประเภท คือ ๑. คำช่วยหน้ากริยา (auxiliary) พบจำนวน ๓ คำ คือ ย่อม คง อาจ ๒. อนุภาคต้นประโยค (initial particle) พบจำนวน ๕ คำ คือ ทำ ทำทาง ดู ดูทำ ดูทำทาง ๓. คำวิเศษณ์ (adverb) พบ ๕ คำ คือ บางที สงสัย น่ากลัว แน่ แน่ ๆ แน่เลย เป็นแน่ อย่างแน่นอน ก็เป็นได้ ๔. อนุภาคท้ายประโยค (final particle) พบ ๑ คำ คือ มั้ง และพบว่าอาจมีอนุภาคท้าย ประโยคอื่น ๆ ปรากฏร่วมด้วยคือ ชะ ละ แลละ หรือ กนะ ทำให้มีกลุ่มอนุภาคท้ายประโยค ๖ กลุ่ม คือ มั้ง ละมั้ง แลละมั้ง ชะละมั้ง มั้งนะ หรือ กมัน

คำแสดงทัศนภาวะสัญญาที่ค้นพบเหล่านี้มีตำแหน่งของคำซึ่งสัมพันธ์กับโครงสร้างประโยคโดยจำแนกได้เป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มหน้าภาคแสดง และกลุ่มที่ปรากฏรอบนอกของอนุภาค กลุ่มหน้าภาคแสดง ได้แก่ คำช่วยหน้ากริยา และอนุภาคต้นประโยค ส่วนกลุ่มที่ปรากฏรอบนอกของอนุภาค ได้แก่ คำวิเศษณ์และอนุภาคท้ายประโยค กลุ่มที่มีตำแหน่งการปรากฏอย่างมีตำแหน่งเฉพาะ (fixed position) ในโครงสร้างประโยค ได้แก่ คำช่วยหน้ากริยา ต้องปรากฏในตำแหน่งหน้าภาคแสดงและหลังประธานเท่านั้น ส่วนอนุภาคท้ายประโยคต้องปรากฏในตำแหน่งท้ายสุดของประโยคเสมอ ส่วนกลุ่มปรากฏเลื่อนไหล (floating) ได้แก่ อนุภาคต้นประโยค และคำวิเศษณ์ สามารถปรากฏได้หลายตำแหน่งคือ อนุภาคต้นประโยคสามารถปรากฏหลังประธานได้ หรือเลื่อนไปปรากฏหน้าประธานก็ได้ ส่วนคำวิเศษณ์ มีทั้งที่ปรากฏที่หน้าสุด

ของประโยค และท้ายประโยค

นอกจากนี้ยังนำเสนอว่าคำแสดงทัศนภาวะชนิดต่าง ๆ สามารถปรากฏร่วมกันได้ เช่น คำช่วยหน้ากริยาปรากฏร่วมกับอนุภาคท้ายประโยค คำวิเศษณ์ อนุภาคต้นประโยคปรากฏร่วมกับอนุภาคท้ายประโยค และนอกจากที่กล่าวมานี้ยังศึกษาในด้านการปรากฏร่วมกับคำไวยากรณ์ชนิดอื่นได้ การศึกษาวิจัยเรื่องนี้นอกจากการจำแนกคำและพิจารณาตำแหน่งที่ปรากฏแล้ว ยังได้ศึกษาด้านคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ ซึ่งจัดกลุ่มได้ ๔ ประเภท คือ ประเภทการคาดคะเนความเป็นไปได้ การคาดคะเนความน่าจะเป็น การแสดงหลักฐานแวดล้อม และการแสดงระดับความมั่นใจ และสุดา รังกูพันธุ์ (๒๕๔๗) ยังกล่าวถึงทัศนภาวะสัมพันธกับระบบปริชาน การใช้คำแสดงทัศนภาวะสัมพันธในปริชานไว้ด้วย

เรื่อง ทัศนภาวะนี้มีผู้ศึกษาภาษาต่าง ๆ ในโลกทั้งกรณีศึกษาเฉพาะภาษาหรือกรณีศึกษาแบบลักษณะภาษา และมีการจำแนกประเภทของทัศนภาวะไว้ตามข้อมูลของผู้ศึกษาเหล่านั้นศึกษาสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เมื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้ศึกษาข้อมูลคำแสดงทัศนภาวะที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้วพบว่าอาจจำแนกประเภทของคำแสดงทัศนภาวะที่ปรากฏได้ ๒ ประเภท คือ ทัศนภาวะสัมพันธ (epistemic modality) และ ทัศนภาวะปริพัทธ์ (deontic modality) คำแสดงทัศนภาวะทั้ง ๒ ประเภทนี้ มีผู้อธิบายความหมายไว้ยกตัวอย่างเช่น พาลเมอร์ (Palmer, 1986 และ 1999) ไบบี และ เฟลลิตซ์แมน (Bybee and Fleischman, 1995) สุดา รังกูพันธุ์ (๒๕๔๗) ได้อธิบายทัศนภาวะสัมพันธ และทัศนภาวะปริพัทธ์ ไว้ดังนี้

พาลเมอร์ (Palmer, 1986: 96) กล่าวถึงทัศนภาวะสัมพันธสรุปได้ว่าทัศนภาวะสัมพันธเกี่ยวข้องกับ ความเชื่อ ความรู้ ความจริง พฤติกรรม ไบบี และ เฟลลิตซ์แมน (Bybee and Fleischman, 1995: 4) กล่าวไว้สรุปได้ว่า ภาษาจำนวนมากมีเครื่องหมายทางไวยากรณ์ซึ่งมีหน้าที่ชัดเจนที่แสดงการประเมินของความจริงของประพจน์หนึ่ง ดังนั้นนักภาษาศาสตร์ทั้งหลายเข้าใจได้ว่าทัศนภาวะสัมพันธเป็นการแสดงระดับของข้อสัญญาของผู้พูดสู่ความจริงของประพจน์ที่อยู่ในถ้อยคำ

ความหมายของทัศนภาวะที่มีผู้ศึกษาไว้ดังที่กล่าวมานี้อาจสรุปได้ว่าทัศนภาวะสัมพันธเกี่ยวข้องกับความเป็นไปได้หรือความจำเป็นของความจริงของประพจน์ และรวมถึงความรู้และความเชื่อ ความคิดเรื่องทัศนภาวะสัมพันธแสดงด้วยเครื่องหมายทางไวยากรณ์ซึ่งมีหน้าที่แสดงการประเมินค่าของความจริงของประพจน์หนึ่ง

ทั้ง พาลเมอร์ (1986, 1999) และ ไบบี และ เฟลอลิซแมน (1995) ต่างก็ศึกษาข้อมูลในภาษาที่เป็นภาษาต่างประเทศ ไม่ใช่ภาษาไทย โดยเฉพาะพาลเมอร์ (1986) มุ่งศึกษาภาษาต่าง ๆ ในด้านแบบลักษณ์ของภาษา

สุดา รัญกัณฑ์ (๒๕๔๗: หน้าบทคัดย่อ และ ๑) กล่าวถึงระบบการแสดงทัศนภาวะสัญญาณว่า “เป็นระบบที่เราใช้ในการสื่อทัศนะของผู้พูดเกี่ยวกับความจริงเท็จของเหตุการณ์ในประโยค...ทำให้มนุษย์สามารถกล่าวถึงเหตุการณ์ที่ผู้พูดไม่รู้แน่ชัด คาดคะเน หรือคาดเดาได้..ผ่านการเสนอด้วยภาษาที่อยู่ในรูปการคาดคะเน” และกล่าวถึงคุณสมบัติของทัศนภาวะสัญญาณโดยอาศัยแนวความคิดของนุยส์ (Nuyts) และพาลเมอร์ (Palmer) เป็นพื้นฐานว่า “คุณสมบัติที่สำคัญของทัศนภาวะสัญญาณคือ เป็นการประเมินโอกาสความเป็นไปได้ที่ว่าเหตุการณ์หนึ่งจะเกิดขึ้น กำลังเกิดขึ้น หรือได้เกิดขึ้นแล้วในโลกที่เป็นไปได้ และการประเมินดังกล่าวกระทำโดยผู้พูดประโยคนั้น”

สุดา รัญกัณฑ์ (๒๕๔๗: ๒๕-๒๖) ให้เกณฑ์ทดสอบประโยคที่มีความหมายแสดงการคาดคะเนเพื่อค้นหาการแสดงทัศนภาวะสัญญาณในภาษาไทย ๒ ขั้นตอน ขั้นตอนแรกตีความหมายประโยคที่ต้องการศึกษาว่าให้ความหมายแสดงทัศนภาวะสัญญาณหรือไม่โดยตีความตามคุณสมบัติของทัศนภาวะสัญญาณดังที่กล่าวในข้างต้น และขั้นตอนที่ ๒ ใช้เพื่อทดสอบว่าประโยคนั้น ๆ เป็นการคาดคะเนหรือไม่ โดยการใช้วิธีการเทียบความ ซึ่งมีวิธีการตัดหน่วยภาษาที่แสดงการคาดคะเนออกแล้วซ้อนประโยคนั้น ๆ ในประโยคที่มีอนุภาคย่หลักว่า “ฉันคาดคะเนว่า...” เป็นกรอบประโยคทดสอบ ถ้าประโยคทดสอบมีความหมายใกล้เคียงกับประโยคเดิมก็แสดงว่าประโยคนั้นเป็นประโยคแสดงการคาดคะเน และหน่วยภาษาที่ตัดออกไปเป็นหน่วยภาษาแสดงการคาดคะเน ซึ่งก็คือหน่วยภาษาแสดงทัศนภาวะสัญญาณนั่นเอง คำแสดงทัศนภาวะสัญญาณที่ สุดา รัญกัณฑ์ ศึกษาจึงสัมพันธ์กับความหมายที่บ่งการคาดคะเน คำอธิบายความหมายและเกณฑ์การทดสอบที่ สุดา รัญกัณฑ์ ให้ไว้นี้ช่วยให้เข้าใจความหมายของคำแสดงทัศนภาวะสัญญาณได้ชัดเจน เพราะกล่าวถึงข้อมูลที่เป็นภาษาไทย

ทางด้านทัศนภาวะปริพัตถ์ (deontic modality) พาลเมอร์ (Palmer, 1986: 96) กล่าวไว้ว่าความหมายของทัศนภาวะปริพัตถ์ (deontic modality) แตกต่างจากทัศนภาวะสัญญาณ (epistemic modality) มาก ทัศนภาวะสัญญาณเกี่ยวกับความเชื่อ ความรู้ ความจริงที่สัมพันธ์กับประพจน์ แต่ทัศนภาวะปริพัตถ์เกี่ยวกับพฤติกรรม ทั้งโดยผู้อื่น และผู้พูดเอง

ในปี ๑๙๙๕ พาลเมอร์ (Palmer, 1999: 230) กล่าวไว้สรุปได้ว่า ทักษณภาวะปริพัตถ์มีคุณสมบัติที่แสดงว่าเหตุการณ์ยังไม่เกิดขึ้นจริงเช่นเดียวกับทักษะภาวะสัญญา และทักษะภาวะปริพัตถ์เป็นเรื่องของการให้อนุญาตและกำหนดเงื่อนไขสำหรับการปฏิบัติพฤติกรรมในอนาคต มักมีลักษณะเป็นอรรถวิสัยในด้านที่ผู้พูดเป็นผู้อนุญาต และกำหนดหน้าที่

ไบบี และ เฟลอลิชแมน (Bybee and Fleischman, 1995: 4) กล่าวถึง ทักษณภาวะปริพัตถ์ โดยอ้างถึงคำกล่าวของลีออนส์ (Lyons) ประกอบสรุปได้ว่าทักษะภาวะปริพัตถ์ เกี่ยวข้องกับความจำเป็นและความเป็นไปได้ของการปฏิบัติอย่างมีศีลธรรมและรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติ และเกี่ยวข้องกับหน้าที่ทางสังคมในเรื่องการอนุญาตและกำหนดหน้าที่

สุดา รังกุพันธุ์ (๒๕๔๗: ๑๗) กล่าวถึง ทักษณภาวะปริพัตถ์^๑ว่า “เป็นการบ่งชี้ว่าประธานของประโยคอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ต้องการกระทำบางอย่างที่ทักษะที่สำคัญคือ หน้าที่อันจำเป็น (strong obligation) และหน้าที่สมควร (weak obligation) ในภาษาไทยคำช่วยหน้ากริยา “ต้อง” แสดงทักษะภาวะปริพัตถ์ชนิดหน้าที่อันจำเป็น ส่วน “ควร” แสดงหน้าที่เหมาะสม และ อธิบายความหมายของทักษะภาวะปริพัตถ์ (สุดา รังกุพันธุ์ ๒๕๔๗: ๔๓) ว่า

“ทักษะภาวะปริพัตถ์ (deontic modality) หมายถึง ลักษณะทางไวยากรณ์ที่แสดงเกี่ยวกับสถานะที่มีความจำเป็นหรือการบังคับให้เกิดการกระทำบางอย่างขึ้น ผู้ทำอาการของภาคแสดงในประโยคตกอยู่ภายใต้ความจำเป็นอันนี้ แบ่งออกเป็นประเภทย่อยได้ ๓ ประเภทสำคัญ คือ หน้าที่อันควร (weak obligation) หน้าที่อันจำเป็น (strong obligation) และความสามารถ (ability)”

เมื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์ศึกษาข้อมูลในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พบว่า มีคำช่วยหน้ากริยากลุ่มหนึ่งเป็นคำแสดงทักษะภาวะ ได้แก่ ต้อง พึง ควร ย่อม อาจ น่าจะ คำเหล่านี้ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ทุกคำ และอาจปรากฏทุกคำ

^๑ สุดา รังกุพันธุ์ ได้ขอคำปรึกษาเรื่องการใช้นิยามภาษาไทยแทนคำว่า epistemic modality และ deontic modality จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพนธ์ อัครวิรุฬหการ และใช้นิยามว่า ทักษณภาวะสัญญา (epistemic modality) และ ทักษณภาวะปริพัตถ์ (deontic modality)

หรือปรากฏเพียงบางคำในรัฐธรรมนูญฉบับอื่น ๆ คำเหล่านี้ปรากฏในตำแหน่งหน้ากริยาของประโยคซึ่งมีผู้จัดคำเหล่านี้ให้อยู่ในหมวดคำช่วยหน้ากริยา เช่น วิจิตร ภาณุพงศ์ (๒๕๒๘) ไพทยา มีสัจย์ (๒๕๔๐) จัดคำเหล่านี้เป็นคำช่วยหน้ากริยาเช่นกัน คำช่วยหน้ากริยาเหล่านี้เป็นคำแสดงทัศนภาวะ หรือที่ บรรจบ พันธุเมธา (๒๕๑๔) อธิบายไว้ในเรื่องการแสดงภาวะหรืออารมณ์ นววรรณ พันธุเมธา (๒๕๒๗) เรียกว่า คำบอกความเห็น และไพทยา มีสัจย์ (๒๕๔๐) เรียกคำเหล่านี้ในทางความหมายว่าอรรถาณูเคราะห์ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมุ่งศึกษาคำช่วยหน้ากริยาที่แสดงทัศนภาวะ ได้แก่ คำว่า ต้อง พึง ควร ย่อม อาจ และน่าจะ ดังนี้

เมื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์ศึกษาลักษณะ ความหมาย หรือเกณฑ์ ที่จำแนกประเภทคำแสดงทัศนภาวะที่นักภาษาทั้งหลายกล่าวถึงดังที่กล่าวมา และศึกษาข้อมูลคำแสดงทัศนภาวะในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ผู้เขียนวิทยานิพนธ์พบว่า คำแสดงทัศนภาวะที่พบยกตัวอย่างเช่น ต้อง พึง ควร ย่อม อาจ และน่าจะ คำเหล่านี้อาจจำแนกประเภทคำแสดงทัศนภาวะได้ ๒ ประเภท คือ คำแสดงทัศนภาวะสำัญชาน (epistemic modality) และ คำแสดงทัศนภาวะปริพัทธ์ (deontic modality) การจำแนกประเภทคำแสดงทัศนภาวะที่พบในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยออกเป็น ๒ ประเภทนั้น ผู้เขียนวิทยานิพนธ์อาศัยเกณฑ์ในการจำแนกทัศนภาวะสำัญชาน ของ สุดา รังกูพันธุ์ (๒๕๔๗) เป็นพื้นฐานในการจำแนกทัศนภาวะสำัญชาน ส่วนการจำแนกทัศนภาวะปริพัทธ์นั้น ผู้เขียนวิทยานิพนธ์อาศัยคำอธิบายลักษณะและความหมายที่ สุดา รังกูพันธุ์ (๒๕๔๗) และนักภาษาอื่น ๆ ที่กล่าวมาเป็นพื้นฐานในการจำแนกทัศนภาวะปริพัทธ์ เรื่องการจำแนกประเภทคำแสดงทัศนภาวะที่พบในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนได้อธิบายเกณฑ์ที่ใช้ศึกษาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ไว้ในบทที่ ๓ ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไป

๒.๓.๒ โครงสร้างประโยคกรรม

โครงสร้างประโยคที่พบในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ลักษณะหนึ่ง คือ โครงสร้างประโยคกรรม มีผู้อธิบายไว้ดังนี้

พระยาอุปกิตศิลปสาร (๒๕๓๑:๒๑๑) กล่าวถึงประโยคกรรม สรุปได้ว่า ประโยคที่เอากกรรมเป็นประธานพูดขึ้นก่อนเรียกว่าประโยคกรรม และกริยา ถูกกิน หรือ กิน ในประโยคเช่นนี้เป็นกรรมวาจก คือแสดงว่ากรรมการกเป็นประธาน กริยากรรมวาจกเช่นนี้บางทีก็มีคำว่าถูกนำหน้า เช่นถูกค่า ถูกตี บางทีก็มีกริยาเปล่า ๆ แต่ข้อที่สังเกตนั้นอยู่ที่มีกรรมการกเป็นประธาน

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (๒๕๔๕: ๑๗๔) กล่าวถึงกรรมวาจกว่า “ กรรมวาจกเป็นวาจกประเภทหนึ่ง นักภาษาศาสตร์ส่วนใหญ่ในอดีตให้คำจำกัดความกรรมวาจกว่าเป็นลักษณะของกริยา กริยากรรมวาจกคือกริยาที่มีตัวบ่งชี้ (marker) ที่แสดงว่าประธานของกริยานั้นเป็นผู้รับการกระทำ ตรงข้ามกับกริยากรรมวาจก ซึ่งเป็นกริยาที่มีประธานเป็นผู้กระทำ แต่นักภาษาศาสตร์ส่วนใหญ่ในปัจจุบันให้คำจำกัดความกรรมวาจกในแง่ประโยค คือ หน่วยสร้าง โดยมีได้เห็นว่าตัวบ่งชี้จะต้องอยู่ที่คำกริยา คืออาจอยู่ที่ใดในประโยคก็ได้ และต้องสามารถทำให้ตีความได้ว่า ประธานของหน่วยสร้างกรรมวาจกเป็นผู้ถูกกระทำ และกริยาของหน่วยสร้างกรรมวาจกต้องสัมพันธ์กับสกรรมกริยาในหน่วยสร้างกรรมวาจก” อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (๒๕๔๕: ๑๗๕-๑๗๖) กล่าวถึงประมวลลักษณะเด่นของหน่วยสร้างกรรมวาจก สรุปได้ดังนี้

- ก. มีประธานทางไวยากรณ์ (grammatical subject) เป็นการกผู้รับ (Patient case relation) ซึ่งหมายถึง การกที่รับการกระทำ ผลของการกระทำ หรือหมายถึงสิ่งที่เปลี่ยนสภาพ เปลี่ยนประสพการณ์ เปลี่ยนอากัปกริยา หรือเปลี่ยนเจ้าของ ซึ่งเป็นผลจากกริยาของประโยค หรือเป็นการกที่บอกสภาพอย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้
- ข. มีกริยาหลัก(main verb) ที่แปลงมาจากสกรรมกริยา
- ค. ตัวบ่งชี้กรรมวาจกอาจเป็นหน่วยคำเติม (affix)ที่เป็นส่วนประกอบของกริยา หรือเป็นคำ เช่น คำกริยาช่วย (auxiliary verb) ที่เป็นส่วนประกอบของประโยค
- ง. เป็นหน่วยสร้างที่ปรากฏในภาษาน้อยกว่าหน่วยสร้างประเภทกรรมวาจก

เมื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์ศึกษาโครงสร้างประโยคที่พบในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ พบว่ามีโครงสร้างประโยคลักษณะหนึ่งมีโครงสร้างประโยคกรรม ลักษณะที่พบอาจจัดกลุ่มการปรากฏลักษณะกรรมวาจกได้เป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่ โครงสร้างที่มีการเรียงลำดับคำโดยมีกรรมของประโยคนั้นเป็นประธาน เช่นเดียวกับที่พระยาอุปกิตศิลปสารได้กล่าวไว้และ โครงสร้างอีกลักษณะหนึ่ง คือ มีกริยากรรมวาจกซึ่งมีคำว่าถูกนำหน้า นอกจากนี้ยังพบว่ากริยากรรมวาจกที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยยังปรากฏคำว่า ได้รับ ซึ่งเป็นคำที่ตรงกับที่ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (๒๕๔๕ : ๒๕๗ – ๒๖๓) ได้เคยสรุปผลจากการแบ่งประเภทหน่วยสร้างกรรมวาจก และสรุปไว้ว่า ในภาษาไทยมีตัวบ่งชี้กรรมวาจก ๓ รูป คือ ถูก โดน และ ได้รับ กรณีตัวบ่งชี้ ถูก เกิดกับกริยากรรมทุกแบบไม่ว่าจะมีความในทางดี ไม่ดี หรือกลาง ๆ เช่น ถูกกล่าวถึง ถูกกระทบ ถูกเลื้อย ถูกล้าง ถูกหลอก ตัวบ่งชี้โดน กริยาที่เกิดกับโดนล้วนมีความหมายในทางร้ายทั้งสิ้น เช่น โดนลงโทษ โดนวิจารณ์ โดนจับ ตัวบ่งชี้ได้รับ ซึ่งมีความหมายในทางดี คำนี้มีที่ใช้น้อยมาก กริยาที่ปรากฏตัวบ่งชี้ได้รับ ได้แก่ มอบหมาย เลือก

แต่งตั้ง แจ้ง คัดเลือก และพระราชทาน เช่น นายทง โขติสรยุทธ ได้รับคัดเลือกจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ให้เป็นผู้ดำเนินงานศูนย์หนังสือ

การศึกษาโครงสร้างประโยคของภาษาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้อาศัยแนวคิดเรื่องประโยคกรรม ตามแนวคิดของ พระยาอุปกิตศิลปสาร (๒๕๓๑) และ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (๑๙๘๕ และ ๒๕๔๘) เรื่องตัวบ่งชี้กรรมวาจกเพื่อช่วยอธิบายลักษณะภาษารัฐธรรมนูญ โดยเรียกประโยคที่มีโครงสร้างประโยคกรรม ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้คำจำกัดและคำอธิบายโครงสร้างประโยคกรรม ดังปรากฏในบทที่ ๑ หน้า ๑๓

๒.๓.๓ โครงสร้างประโยคเน้นเรื่อง

ลักษณะเด่นประการหนึ่งที่พบในโครงสร้างประโยคของภาษารัฐธรรมนูญลักษณะหนึ่งคือโครงสร้างที่เน้นเรื่อง (topic) แนวคิดเรื่อง “เรื่อง” หรือที่ในงานวิจัยฉบับนี้หมายถึง topic มีผู้กล่าวถึงไว้ ดังเช่น อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (๒๕๔๔) เพียรศิริ วงศ์วิภาณนัท(ม.ป.ป.) สมทรง บุษยพัฒน์ (๒๕๓๒) สรุปได้ดังนี้

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (๒๕๔๔ : ๖๑) กล่าวถึงเรื่องโดยอ้างอิงจาก บราว และ มิลเลอร์ (Brown & Miller) ว่า “เรื่อง” คือ สิ่งที่ประโยค ๆ หนึ่งพูดถึง ถ้าเราถามว่าประโยคนี้พูดถึงเกี่ยวกับอะไร คำตอบที่ได้ นั่นเองคือ เรื่อง หรือ topic ของประโยค อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ กล่าวไว้ว่า เรื่องกับประธานอาจเป็นสิ่งเดียวกัน แต่มีที่ในบางประโยคเรื่องกับประธานอาจเป็นคนละสิ่งก็ได้ และกล่าวถึงเกณฑ์ที่ใช้แยกเรื่องกับประธานที่เพียรศิริ เอกนิยม (๑๙๘๑) ได้ให้ไว้สรุปได้ว่าเรื่องต้องชี้เฉพาะเสมอ แต่ประธานไม่จำเป็นต้องชี้เฉพาะ ประธานของประโยคต้องเป็นหน่วยที่มีความหมายสัมพันธ์กับกริยาเสมอ แต่เรื่องไม่จำเป็นต้องมีเรื่องมักอยู่ต้นประโยค แต่ประธานไม่จำเป็นในภาษาไทยประธานเป็นนามวลีหน้ากริยา และเรื่องอาจปรากฏหน้าประธานเอง มีตัวอย่างที่อธิบายเรื่อง เรื่อง และ ประธานดังเช่น ประโยค ว่า มะม่วง ฉันไม่ชอบ มะม่วง เป็นเรื่อง และ ฉัน เป็นประธานของประโยค และส่วนที่ไม่ใช่เรื่องของประโยค เรียกว่า เนื้อความ (Comment) ตัวอย่างข้างบนนี้ ฉันไม่ชอบ เป็นเนื้อความของเรื่อง มะม่วง”

นอกจากนี้ยังมีกรณีที่เพียรศิริ วงศ์วิภาณนัท (ม.ป.ป.) ที่กล่าวไว้ในเรื่อง “มุมมอง: มิติใหม่ของการตีความหมาย” โดยเรียกเรื่อง (Topic) อีกชื่อหนึ่งว่าแก่นประโยค ในบทความนี้ และได้อธิบายว่าแก่นประโยคนั้น ประธาน และผู้กระทำ ไม่จำเป็นต้องเป็นองค์ประกอบเดียวกัน เช่น

มาพิจารณาตัวนี้ เจ้าของจำต้องยั้งให้ตายในที่สุด มาตัวนี้เป็นแก่นประโยค และเป็นผู้รับ เจ้าของ เป็น ประธาน และเป็นผู้กระทำ ป็นกระบอกนี้ มายังล้มเลย ป็นกระบอกนี้เป็นแก่นประโยค และเป็นเครื่องมือ ส่วนมาเป็นประธาน และเป็นผู้รับ แนวความคิดที่ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ กล่าวไว้ เพื่อต้องการอธิบายให้เห็นว่า เรื่อง และประธานอาจเป็นสิ่งเดียวกัน หรือคนละสิ่ง ส่วน เพียรศิริ วงศ์วิภาณนท์ (๑๙๘๑ และม.ป.ป.) นั้นสรุปได้ว่า เรื่อง และประธาน มีความแตกต่างกัน ดังที่กล่าวมา

ยังมีแนวคิดของ สมทรง บุรุษพัฒน์ (๒๕๓๒ : ๑๔ - ๑๖) กล่าวถึงลักษณะของภาษาไทยว่า เป็นภาษาเน้นเรื่อง (Topic) สรุปได้ว่า เรื่องมักจะปรากฏในประโยค ในขณะที่ประธานอาจจะละไว้ในฐานะที่เข้าใจได้ “เรื่อง” มักจะนำหน้าประโยค ในระดับภาษาที่สูงกว่าประโยคมีการกำหนด “เรื่อง” ในประโยคแรกส่วนประโยคต่อไปมักจะละประธานไว้ในฐานะที่เข้าใจ ภาษาเน้นเรื่อง ประธานจะไม่มีบทบาทสำคัญ ต่างกับภาษาเน้นประธานที่จะต้องมีประธานปรากฏในประโยคเสมอแม้ประธานจะไม่ได้มีบทบาทด้านความหมาย ภาษาที่เน้นประธานมักมีลักษณะโครงสร้างกรรม (passivization) การเน้นเรื่อง มักจะใช้คำชี้เฉพาะ เช่น “นี้” ในตำแหน่งหลัง “เรื่อง” ที่เน้น และการเน้นเรื่องอาจทำได้โดยเพิ่มคำสรรพนามไว้หลังเรื่องที่เน้น ทำให้เกิดโครงสร้างประธานสองตัวซึ่งเป็นคนหรือสิ่งเดียวกัน เรื่องที่เน้นจะไม่จำกัดอยู่ที่นามวลีแต่อาจมีลักษณะอื่น เช่น เป็นอนุประโยคได้ ทั้ง อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (๒๕๔๔) เพียรศิริ วงศ์วิภาณนท์ (๑๙๘๑ และม.ป.ป.) สมทรง บุรุษพัฒน์ (๒๕๓๒ : ๑๔ - ๑๖) มีแนวความคิดเกี่ยวกับ “เรื่อง” ลักษณะเดียวกัน คือ เรื่อง และประธาน อาจเป็นสิ่งเดียวกัน แต่เรื่องและประธานมีความแตกต่างกันอย่างที่สามารถอธิบายได้ และสมทรง บุรุษพัฒน์ได้อธิบายลักษณะการเน้นเรื่องในภาษาไทยเป็นเฉพาะกรณีไว้หลายลักษณะดังกล่าว

การศึกษาโครงสร้างประโยคของภาษาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้อาศัยแนวคิดเรื่อง “เรื่อง” topic ของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (๒๕๔๔) เพียรศิริ วงศ์วิภาณนท์ (ม.ป.ป.) และสมทรง บุรุษพัฒน์ (๒๕๓๒) ดังที่กล่าวมานี้ ศึกษาและอธิบายลักษณะภาษารัฐธรรมนูญที่ปรากฏในข้อมูลที่ศึกษา โดยเรียกประโยคที่มีโครงสร้างที่ปรากฏลักษณะเน้นเรื่อง (topic) ว่า โครงสร้างประโยคเน้นเรื่อง ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้คำจำกัดและคำอธิบายโครงสร้างประโยคเน้นเรื่อง ดังดังปรากฏในบทที่ ๑ หน้า ๑๑

๒.๓.๔ โครงสร้างประโยคที่ปรากฏนามวลีแปลง

ลักษณะเด่นประการหนึ่งที่พบในโครงสร้างประโยคของภาษารัฐธรรมนูญลักษณะหนึ่ง คือโครงสร้างประโยคที่ปรากฏคำว่า การ และความ นำหน้ากริยา นววรรณ พันธุมธา (๒๕๔๕: ๒๘๘-๒๘๙) กล่าวถึงลักษณะของประโยคที่ใช้กันในปัจจุบันนี้สรุปได้ว่ามีหน่วยนามชนิดหนึ่งซึ่งมีส่วนประกอบเป็นคำนามหรือนามวลี คำนาม หรือนามวลีนั้นเกิดขึ้นจากการเติมคำว่า การ หรือ ความ หน้าคำกริยา หรือประโยค กรณีที่หน่วยนามที่เกิดจากการเติมคำว่า การ หรือความหน้า คำกริยา ยกตัวอย่างเช่น การตรวจ ความภูมิใจ กรณีที่หน่วยนามเกิดจากการแปลงประโยคเป็น หน่วยนามมีการเติมคำว่า การ การที่ หน้าประโยคยกตัวอย่างเช่น การที่เราจะหาแหล่งน้ำที่สะอาด มาทำน้ำแข็งไม่ยาก เป็นต้น ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้คำจำกัดและคำอธิบายโครงสร้างประโยคที่ ปรากฏนามวลีแปลง ดังนี้

โครงสร้างประโยคที่ปรากฏนามวลีแปลง คือ โครงสร้างประโยคที่มีหน่วยนามใน ประโยคนั้นเป็นนามวลีแปลง กล่าวคือมีคำว่า การ ความ นำหน้าหน่วยกริยา ปรากฏใน โครงสร้างประโยค

งานศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะได้ศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ คำ โครงสร้างประโยค และสำนวนภาษาในบทต่อไป